



Natuur, milieu & industrie

Wijzer bij het Milieubeleidsplan



INHOUD :

• Woord vooraf	blz. 1
• Inleiding	blz. 2
• Milieubeleid maken we samen	blz. 3
• Klimaat	blz. 10
• Lucht	blz. 16
• Verzuring en fotochemische stoffen	blz. 18
• Bodem	blz. 24
• Afvalstoffen	blz. 29
• Water	blz. 35
• Hinder	blz. 42
• Licht en geluid	blz. 44
• Gebiedsgericht beleid	blz. 46
• Instrumenten	blz. 48
• Kosten en financiering	blz. 55



Het Vlaamse beleid inzake milieu en natuur streeft naar een hoog beschermingsniveau voor de toekomstige generaties. Dat gebeurt via de bescherming van mens en milieu, de duurzame aanwending van grondstoffen en de natuur, het behoud en de bevordering van de landschappelijke en biologische diversiteit.

Vlaanderen is zeer dicht bevolkt en sterk geïndustrialiseerd en heeft een zeer centrale ligging in Europa. Dat maakt dat de lucht, de bodem, het water en de natuurwaarden in Vlaanderen onder druk staan in vergelijking met de andere landen van Europa. Vlaanderen zoekt dan ook naar een evenwicht dat ecologische, economische en sociale aspecten verzoent.

Om een draagvlak te creëren voor de nodige inspanningen, is het belangrijk dat overleg en participatie plaatsvindt met alle actoren. Bedrijven, burgers, landbouw en overheden kunnen zelf ook verantwoordelijkheid nemen voor de milieukwaliteit van hun omgeving.

De industrie in Vlaanderen heeft reeds een belangrijke bijdrage geleverd om milieuproblemen te verhinderen. Niettemin blijven er nog uitdagingen. Milieu en economie kunnen nochtans hand in hand gaan. De Vlaamse overheid reikt de industrie de hand om zowel voor het milieu als voor het bedrijfsleven een win-win-situatie te creëren.

Deze brochure voor de doelgroep industrie is de derde in een reeks waarmee de Vlaamse overheid het Milieubeleidsplan 2003-2007, dat het volledige milieubeleid omvat, voor een aantal doelgroepen toegankelijk wil maken. In een efficiënt en gedragen milieubeleid zijn de Vlaamse overheid en de Vlamingen immers partners.

Woord vooraf

KRIS PEETERS

Minister van Leefmilieu

Inleiding

Zorg voor het milieu kan alleen maar slagen als iedereen er bij betrokken wordt. Daarom heeft de Vlaamse overheid een beleid gestart dat zich specifiek op een aantal doelgroepen richt. Om het Milieubeleidsplan, dat het milieubeleid op korte en lange termijn weergeeft, voor te stellen, ontwikkelt ze daarom brochures voor een aantal specifieke doelgroepen: de industrie, de landbouw en de consumenten (bevolking).

De eerste brochure was gericht op de consument, een tweede richtte zich tot de landbouw. Met deze derde brochure stellen we het milieubeleid voor aan de doelgroep industrie. Door een uitgebreide bevraging onder vertegenwoordigende organisaties kreeg de industrie trouwens de mogelijkheid om de inhoud van de brochure mee te bepalen en de onderwerpen aan te duiden waarvoor ze het meest geïnteresseerd was. Uiteraard werd met de resultaten van de bevraging sterk rekening gehouden.

Er werd ook in grote mate rekening gehouden met de commentaren die de sector kon geven op de ontwerp teksten. Op deze manier is bij de opmaak van de brochure een vorm van samenwerking tot stand gekomen.

De brochure focust niet alleen op wat de industrie de komende jaren nog mag verwachten en welke inspanningen nodig zullen zijn in het kader van het Milieubeleidsplan 2003-2007. Op basis van zo recent mogelijke cijfers toont ze ook aan dat de industrie al grote inspanningen leverde.

Een brochure blijft beperkt in haar informatie. Bedrijven die zich verder willen informeren kunnen het milieubeleidsplan raadplegen, of naar de vermelde websites surfen. De milieu-administratie heeft niet alleen een website over het Milieubeleidsplan, maar beschikt ook over een portaalsite.

www.milieubeleidsplan.be

www.milieuinfo.be

milieubeleid maken we samen





Waarom een Vlaams Milieubeleidsplan?

Voor milieubehoud en herstel is zowel een aanpak op korte termijn als op langere termijn noodzakelijk. Daarom zijn een visie en een goede organisatie en planning nodig. Om het milieubeleid te plannen en te evalueren beschikt de Vlaamse Regering over een aantal instrumenten. Die zijn bepaald in het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Volgens dit decreet moet de Vlaamse Regering elke vijf jaar een milieubeleidsplan opstellen. Dit plan bepaalt de krachtlijnen van het milieubeleid voor deze periode, maar kijkt tegelijk ook al verder. Het bevat daarom een operationeel plan en een strategische visie. Burgers, bedrijven, verenigingen enzovoort weten zo waaraan ze zich kunnen verwachten op het vlak van milieubeleid.

WIST U DAT

Vlaanderen (het Vlaamse Gewest, de provincies en de gemeenten) het overgrote deel van de bevoegdheden voor milieu en natuur in handen heeft?

Om het Milieubeleidsplan uit te voeren, bij te sturen en accenten te leggen, voorziet het decreet in de jaarlijkse milieuprogramma's. Die geven aan welke initiatieven voor een bepaald jaar gepland zijn en hoe het met lopende initiatieven staat. Een goed plan is gebaseerd op objectieve cijfers en analyses. Een derde instrument is dan ook het milieu- en natuurrapport. In wetenschappelijke documenten wordt een beschrijving gegeven van de toestand van het milieu, gekoppeld aan een analyse en evaluatie.

Sinds de publicatie van het decreet op het natuurbehoud en het natuurlijk milieu bevat het Milieubeleidsplan ook het vijfjaarlijks natuurbeleidsplan omdat het in de praktijk erg moeilijk en niet wenselijk is die plannen te scheiden.

www.milieubeleidsplan.be

www.vmm.be/mira

www.nara.be

Waarover gaat het?

Het Milieubeleidsplan schetst hoe de Vlaamse overheid de (twaalf) belangrijkste milieuthema's zal aanpakken, en wat Vlaanderen daarbij op korte termijn (vijf jaar) en op langere termijn moet bereiken. Het gaat dan bijvoorbeeld over waterproblematiek, afval en bodemverontreiniging of over verandering van het klimaat of over geluidshinder of geurhinder. Een aantal hoofdstukken bekijken deze thema's vanuit een andere invalshoek, zoals gebiedsgericht beleid, doelgroepen, geïntegreerd overheidsbeleid (samenwerking tussen

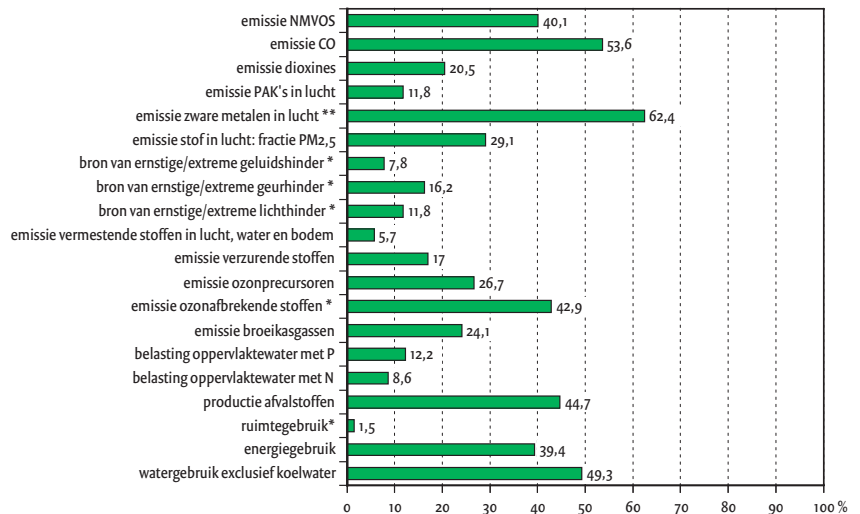


voorbeeld zijn keuzes soms noodzakelijk. Daarom zijn er ook prioritaire maatregelen aangewezen.

Het plan bevat ook 41 projecten. Deze projecten bevatten de prioritaire maatregelen en moeten een belangrijke doorbraak of verandering stimuleren. De milieujaarprogramma's werken deze projecten gedetailleerder uit.

Aandeel van de industrie

De bijgevoegde grafiek geeft het aandeel van de industrie in het Vlaamse milieuprofiel. Emissiegegevens hebben betrekking op 2003, afvalcijfers op 2002, data uit hinderenquêtes slaan op 2004.

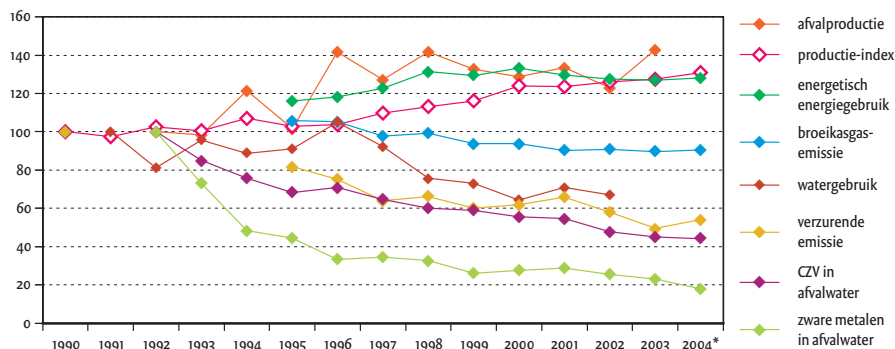


overheden en overheidsdiensten), kosten en financiering.

Het huidige Milieubeleidsplan 2003-2007 is het eerste dat het volledige milieubeleid omvat. De doelstellingen ervan zijn bindend voor de overheid. De maatregelen zijn dat niet, al zijn ze wel noodzakelijk om die doelstellingen te halen. Om budgettaire redenen bij-

Wanneer we de productie-index voor industrie in Vlaanderen vergelijken voor de periode 1990-2004 met de belangrijkste drukindicatoren, blijkt dat de productie-index steeg terwijl een aantal drukindicatoren aanzienlijk daalde. Dit wijst op een verbeterde eco-efficiëntie van de Vlaamse industrie (zie ook deel "Afvalstoffen").

index (1990=100)



De actiepunten houden o.a. in dat er een doelgroepcoördinator industrie wordt aangesteld die zowel voor overheid als voor industrie het aanspreekpunt zal zijn. Hij zal de industrie informeren over relevante initiatieven en de sector kan er terecht voor informatie over hun betrokkenheid bij de beleidsontwikkelingen. Om die betrokkenheid te verbeteren zal de milieuoverheid de industrie in een vroeg stadium inschakelen bij voor haar relevante beleidsprocessen.

Het actieplan streeft ook naar een betere afstemming van communicatie-initiatieven van de overheid gericht op de industrie. Een aantal actiepunten speelt in op de noodzaak om specifieke kennis te vergaren voor een milieubeleid op maat: milieudrukgegevens uit de verschillende subdoelgroepen samenbrengen en de milieubeleidsplanning meer vanuit doelgroeperspectief aanpakken. Tot slot wordt een milieubeleid op maat voor de prioritaire doelgroepen van de industrie geconcretiseerd in doelgroepprogramma's en doelgroepspecifieke overlegfora.

Duurzaam ondernemen

De aandacht voor de milieuproblematiek in de industrie is sterk toegenomen. Uit een rondvraag bij verschillende federaties blijkt dat de meeste bedrijven 'duurzaam' ondernemen belangrijk vinden. Er zijn bijkomende goede redenen om een milieuzorgsysteem op te zetten. Bedrijven krijgen immers een beter zicht op mogelijke kostenbesparingen, kunnen tijdig stappen zetten om aan wettelijke vereisten te voldoen, en hun imago bij overheid, bevolking en klanten verbetert. Ook banken en verzekeringen houden ermee rekening.

Een milieuzorgsysteem is een onderdeel van het managementsysteem dat zich richt op het beheersen en verbeteren van prestatie op milieugebied. Een bedrijf kan ervoor kiezen om dit te formaliseren, via het ISO 14001 norm of de EMAS-norm. Een bedrijf met een ISO 14001 certificaat verbindt zich ertoe voortdurend zijn milieuprestaties te verbeteren. Het EMA-certificaat gaat verder: het verplicht het bedrijf om de Best Beschikbare Techniek toe te passen als die economisch haalbaar is. Deze systemen kosten een bedrijf uiteraard ook tijd en geld. Vandaar dat het voor KMO's vaak moeilijk is. Dat betekent echter niet dat deze KMO's niet met duurzaam ondernemen en milieu bezig zijn. Bovendien behalen de laatste jaren ook vele KMO's een certificering.

WIST U DAT

*in Vlaanderen eind 2004
229 ISO- en EMAS-
certificaten
toegekend waren ?*

Innovatie en transitie management

Een innovatief milieubeleid moet ervoor zorgen dat Vlaanderen voorbereid is op de fundamentele wijzigingen die in de toekomst nodig zullen zijn. Om een innovatief milieubeleid op te starten participeren bedrijven, onderzoeksinstituten en universiteiten, overheidsbedrijven en –administraties in het Milieu Innovatie Platform (MIP). Ze bereiden initiatieven voor om milieutechnologie en innovatie te stimuleren in de Vlaamse bedrijfswereld en in het Vlaams milieubeleid. De beleidsdomeinen Energie, Leefmilieu en Innovatie werken op die manier samen aan een betere beleidsintegratie.

Innovaties zijn nodig om een evenwicht te bewaren tussen de beschikbare milieugebruiksruimte en de bevolkingsevolutie en productie- en consumptiepatronen. Systeeminnovatie is nodig d.m.v. diepgaande hervormingen omdat het niet zal volstaan onze socio-economische systemen te optimaliseren.

Transities vragen van de overheid een vorm van sturing waarin onzekerheid en complexiteit samenhangende kernbegrippen zijn. Het denken over de lange termijn wordt het afwegingskader voor beslissingen over de korte termijn. De klemtoon ligt bij een transitieproces heel sterk op het opzetten én behouden van volwaardige beleidsintegratie en continue samenwerking in een voldoende flexibel systeem.

WIST U DAT

de Vlaamse overheid met het project “duurzaam wonen en bouwen” een eerste experiment met de transitiebenadering heeft opgezet ?

In het kader van het project ‘duurzaam wonen en bouwen’ werd door een brede vertegenwoordiging van actoren een visie op duurzaam wonen en bouwen uitgewerkt en werden vier thema’s gekozen: kwaliteit van de woningvoorraad en gebouwde omgeving; gesloten kringlopen; levende kernen; innovatie en leren van de bouwsector.

Voor deze vier thema’s werden streefbeeld en voor 2030 opgesteld en transitiepaden uitgewerkt. Deze paden geven aan hoe men vanuit de huidige situatie tot het streefbeeld kan komen. In de loop van 2006 worden concrete voorstellen en projecten uitgewerkt.



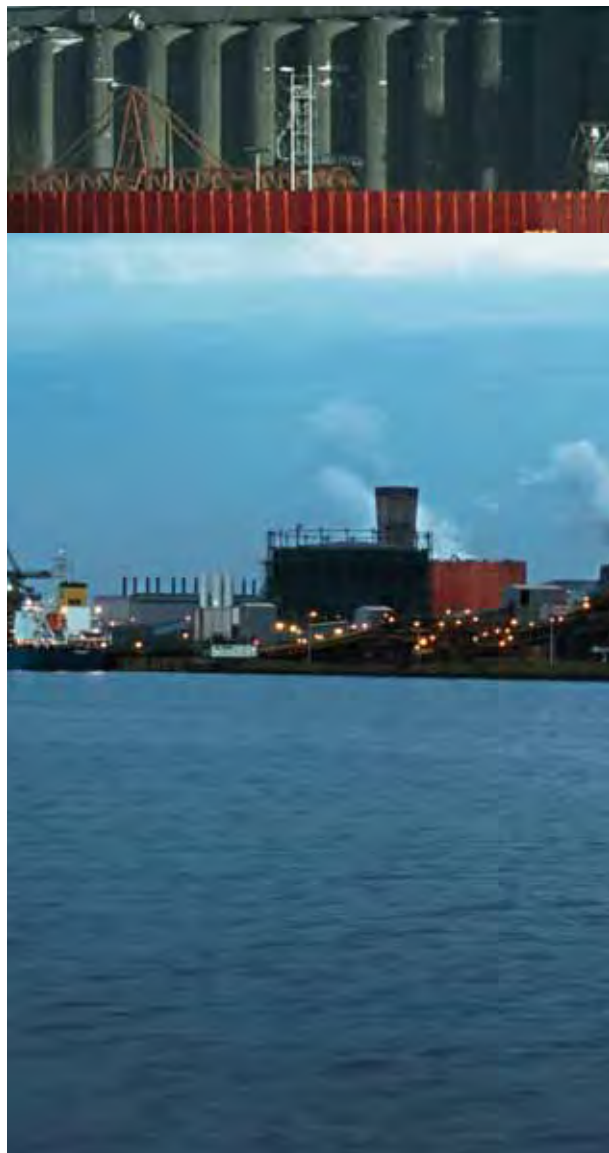
Uitbouwen van een duurzaam materialenbeleid

Een duurzaam materialenbeleid heeft tot doel om de milieudruk als gevolg van het verbruik en gebruik van materialen omlaag te brengen, van winning tot afvalfase ongeacht de plaats waar die milieudruk ontstaat. Op de lange termijn zouden materialen schoon, beschikbaar en betaalbaar moeten zijn. De discussie over materialenbeleid raakt aan bijna alle aspecten van het milieubeleid en op allerlei punten en op verschillende niveaus bestaat reeds beleid (o.m. afvalbeleid, grondstoffenbeleid, productbeleid, emissiebeleid). Hoe duurzaam materialenbeleid effectief zal worden, hangt af van de verdere probleemanalyses en van de mogelijkheden van overheden en bedrijven om maatregelen te nemen.

WIST U DAT

de Vlaamse overheid met het project “duurzaam materialenbeleid” recent een tweede experiment met de transitiebenadering heeft opgezet?

Dit project zou zowel voor het milieu als voor het bedrijfsleven voordelen kunnen opleveren doordat keuzes over de inzet van materialen in producten en processen uniform worden benaderd.



klimaat



PLANDOELSTELLING:

Stabiliseren van de Vlaamse broeikasgas-emissies in 2005 t.o.v. 1990 (indicator : emissies van CO₂, CH₄, N₂O en gefluoreerde broeikasgassen). In 2004 lag de uitstoot echter 3,6% hoger dan in 1990.

De totale broeikasgasuitstoot van de industrie daalde van 24.484 kton CO₂-eq in 1990 tot 22.136 kton CO₂-eq in 2004, of een afname van 9,6%. De CO₂-uitstoot door de industrie steeg in die periode weliswaar met 13,6%.¹ De daling van de totale broeikasgasuitstoot volgt uit de sterke daling van de F-gasemissies en van de N₂O-uitstoot. Het aandeel van de industrie in de totale Vlaamse broeikasgasuitstoot daalde van 28% in 1990 tot 24% in 2004.

¹ De sector wordt hier gedefinieerd zoals in de Mira-rapporten, wat verschilt van het Vlaams Klimaatbeleidsplan. Hier gaat het over de CO₂-uitstoot ten gevolg van brandstofgebruik. De uitstoot gerelateerd aan het elektriciteitsgebruik wordt toegewezen aan de elektriciteitssector.

Vlaanderen pakt de broeikasgassen aan

Menselijke activiteiten hebben de concentratie van broeikasgassen in de atmosfeer verhoogd en het natuurlijk broeikaseffect daarmee versterkt. Het gevolg is een toename van de gemiddelde temperatuur op aarde en een wereldwijde klimaatverandering. De belangrijkste broeikasgassen zijn koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄) en lachgas (N₂O) waarbij CO₂ meer dan 80% van de broeikasgassen vertegenwoordigt. Het Kyoto-Protocol, dat officieel in voege trad op 16 februari 2005, is een eerste stap in de strijd tegen de klimaatverandering. Het verplicht de industrielanden om de uitstoot van zes broeikasgassen met gemiddeld 5% ten opzichte van de uitstoot in 1990 terug te dringen.

België verbond zich, binnen het kader van de Europese Unie, tot een vermindering met 7,5%. Volgens het akkoord inzake de Nationale Lastenverdeling moet Vlaanderen haar uitstoot met 5,2% verminderen ten opzichte van de uitstoot in 1990. Het eerste Vlaamse Klimaatbeleidsplan 2002-2005 zette de krijtlijnen van de Vlaamse aanpak uit. Het tweede Klimaatbeleidsplan 2006-2012, bouwt hierop voort en geeft aan hoe Vlaanderen zijn Kyoto-doelstelling zal halen.

De industrie levert een belangrijke bijdrage aan de realisatie van de Vlaamse Kyoto-doelstelling. Via het Benchmarkingconvenant, het Auditconvenant en het besluit inzake energieplanning streven de betrokken bedrijven naar een systematische verbetering van de energie-efficiëntie. Efficiënt omspringen met energie is goed voor het milieu maar past ook in het streven om de kosten te verlagen en de concurrentiepositie te verbeteren. De invoering van het Europese systeem van verhandelbare emissierechten stimuleert bedrijven om hun CO₂ emissies op een kostenefficiënte wijze te reduceren. In Vlaanderen zijn de prestaties onder het Benchmarkingconvenant gebruikt bij de toewijzing van emissierechten aan bedrijven binnen dit emissierechtenhandelssysteem.

WIST U DAT

het aandeel van CO₂ in de broeikasgas-emissies van de industrie 85% bedraagt?

Vrijwillig naar de wereldtop inzake energie-efficiëntie

Zo'n 179 (per 27/02/2006) grote energie-intensieve bedrijven hebben het Benchmarkingconvenant ondertekend. Daarmee engageren de bedrijven, die jaarlijks meer dan 0,5 petajoule primaire energie verbruiken (het equivalent van de verwarming met stookolie van 5.000 gezinnen) of onder het systeem van de verhandelbare emissierechten vallen, zich om tegen 2012 tot de wereldtop inzake energie-efficiëntie te behoren. Dit doen ze door middel van benchmarking of het vergelijken van de prestaties van de eigen processen en installaties met de meest energie-efficiënte ter wereld. De bedrijven die het convenant ondertekenden verbinden zich er toe om aan de hand van een energieplan de nodige investeringen te realiseren om tegen ten laatste 2012 de afstand tot deze wereldtop te overbruggen.

WIST U DAT

de bedrijven die aan het benchmarkingconvenant deelnemen naar verwachting hun energie-efficiëntie met 7,8% zullen verbeteren t.o.v. 2002?

Uit een analyse van de ingediende energieplannen blijkt dat de Vlaamse industrie inzake energie-efficiëntiebeleid gemiddeld al tot de wereldtop behoort én dat de Vlaamse ondernemingen zich nog steeds verbeteren. Naar verwachting zou tegen eind 2012 de jaarlijkse primaire energiebesparing door het convenant 39,1 PJ of 11 miljoen megawattuur bereiken. Dit correspondeert met een jaarlijkse besparing van 1,1 miljard liter gasolie, voldoende om 400.000 gezinnen te verwarmen. In primaire CO₂-uitstoot betekent dit een jaarlijkse besparing van 2,4 Mton.

www.benchmarking.be



Niet alleen de groten doen inspanningen

Middelgrote bedrijven met een jaarlijks primair energieverbruik tussen 0.1 PJ en 0.5 PJ konden met de Vlaamse overheid een Auditconvenant afsluiten. Ze verbinden er zich toe om gedurende acht jaar alle rendabele energiebesparende maatregelen effectief uit te voeren. Daarvoor wordt in eerste instantie een audit uitgevoerd en op basis van die resultaten stelt een interne expert, ondersteund door een externe expert of een energiedeskundige, een energieplan op. Verwacht wordt dat deze bedrijven jaarlijks ongeveer 4 petajoule zullen besparen, wat neerkomt op een verbetering met 10%. De primaire emissiereductie zou 252 kiloton CO₂ per jaar bedragen.

De tegenprestatie van de Vlaamse overheid voor beide convenanten is dat zij aan de deelnemende bedrijven geen bijkomende maatregelen zal opleggen die gericht zijn op verdere energiebesparing of CO₂-reductie en dat zij in overleg zal treden om de bedrijven ook vrij te stellen van analoge Belgische of Europese maatregelen. De convenantbedrijven worden geheel of gedeeltelijk vrijgesteld van een aantal accijnzen. De benchmarkconvenanten krijgen in overeenstemming met hun energieplannen de nodige emissierechten. Een onafhankelijk orgaan waakt over de uitvoering van het Auditconvenant en het Benchmarkingconvenant.

WIST U DAT

*op 14 maart 2006
reeds 229 bedrijven
vrijwillig toetraden tot het
Auditconvenant?*

De bedrijven die niet toetreden kunnen wel nieuwe energiebelastingen krijgen en krijgen uiteraard geen fiscale kortingen. Bovendien verliezen bedrijven die tot de doelgroep behoren maar de benchmarkconvenant niet onderschrijven het recht op de ecologiepremie.

Alle ingedeelde energie-intensieve inrichtingen vallen ook onder het Besluit Energieplanning en moeten naargelang hun verbruik ten gepaste tijde een energieplan of een energiestudie opmaken. Bedrijven die in het kader van een convenant over een goedgekeurd energieplan beschikken, voldoen automatisch aan de bepalingen van het Besluit Energieplanning voor wat betreft de investeringen die in het energieplan zijn opgenomen.



Verhandelbare emissierechten

De Europese Unie heeft een systeem van verhandelbare emissierechten ingevoerd, dat verwant is aan het systeem onder het Kyoto-protocol. Het grote verschil is dat het Europese systeem eerder van start gaat en dat er verhandeld wordt tussen bedrijven i.p.v. tussen landen. Het systeem kent twee basiselementen. Ten eerste moeten bepaalde inrichtingen een broeikasgasvergunning hebben die verplichtingen oplegt met betrekking tot bewaking, rapportering, verificatie van de uitstoot en de inlevering van emissierechten. De andere pijler is het eigenlijke systeem van emissierechten. In uitvoering van de Europese richtlijn Emissiehandel heeft Vlaanderen een eerste toewijzingsplan voor CO₂-emissierechten opgesteld. Daarin krijgt elk van de deelnemende bedrijven een gratis hoeveelheid CO₂-emissierechten toegewezen.

De eerste handelsperiode loopt van 2005 tot 2007. Op het eind van elk jaar moet een bedrijf evenveel rechten kunnen voorleggen als het CO₂ heeft uitgestoten. Meer emissieruimte kan aangekocht worden, zoals een bedrijf ook een teveel aan rechten kan verkopen. Eén van de tegenprestaties van de overheid in het Benchmarkingconvenant is dat ze alle nodige emissierechten voor een bedrijf ter beschikking stelt, indien het bedrijf de afgesproken energie-efficiëntieverbetering realiseert. De toekenning van emissierechten voor de periode 2008-2012 gebeurt in 2006, hiervoor is nog geen toewijzingsplan opgesteld. Een voorstel van toewijzingsplan voor de periode 2008-2012 ligt klaar en volgt de goedkeuringsprocedure.

Energiebesparing en ecologiesteun

In de nieuwe regeling inzake ecologiesteun liggen de steunplafonds voor warmtekrachtkoppeling (WKK) en hernieuwbare energie hoger dan deze voor andere ecologie-investeringen. Om de steunverlening meer toegankelijk te maken voor KMO's zijn geen minimum investeringsbedragen vereist. De steun is afhankelijk van de grootte van de onderneming met een positieve discriminatie van KMO's. Ze kunnen kiezen uit een limitatieve lijst van technologieën die een bewezen resultaat hebben op vlak van energiebesparing. Een bedrijf dat los van deze lijst wil investeren, moet een engagement tot vermindering van de CO₂-emissies aangaan.



lucht



VERDUNNING VAN DE OZONLAAG

De oorzaak van de verdunning of aantasting van de ozonlaag zijn de emissies van bepaalde chloor- en broomhoudende verbindingen. Deze worden o.m. gebruikt als koelmiddel in koelinstallaties en luchtbehandelinginstallaties, in kunststofmaterialen (zoals isolatiemateriaal), in spuitbussen, als oplosmiddel, als blusmiddel in brandblusapparaten. De verdunning van de ozonlaag heeft schadelijke effecten op de mens en het milieu. In Vlaanderen concentreert het beleid zich op twee pijlers: het gebruik van alternatieven stimuleren en de emissies zoveel mogelijk beperken als ozonafbrekende stoffen nog worden gebruikt. Omdat gefluoreerde broeikasgassen vaak een alternatief zijn, wil het Vlaamse beleid ook voor deze stoffen de emissie verminderen.

De invoering van een erkenningsregeling voor koeltechnici kadert in de inspanningen om de emissies uit koelinstallaties te beperken. Daarnaast zal er in overleg met de betrokken sector een reductieplan ozonafbrekende stoffen en gefluoreerde broeikasgassen worden opge-

maakt. Alternatieven bestaan wel degelijk. De Vlaamse overheid presenteert de informatie rond alternatieven op een website.

<http://www.emis.vito.be/ozon/>



verzuring en fotochemische stoffen



Emissiereductiebeleid lucht

Om verzuring en troposferische ozon te bestrijden heeft de Europese Unie de NEC-richtlijn (National Emission Ceilings) opgesteld, die de uitstoot naar de lucht van de polluenten zwaveldioxide (SO_2), stikstofoxiden (NO_x), Niet-Methaan Vluchtige Organische Stoffen (NMVOS) en ammoniak (NH_3) tegen 2010 drastisch moet verminderen: elke lidstaat kreeg vier emissieplafonds opgelegd. Voor België zijn deze plafonds: 99 kiloton SO_2 , 176 kton NO_x , 139 kton NMVOS en 74 kton NH_3 . De voor de industrie relevante maatregelen voor de thema's 'verzuring' en 'verontreiniging door fotochemische stoffen' zitten grotendeels vervat in het project 'emissiereductiebeleid lucht' uit het Milieubeleidsplan. De emissies van NH_3 zijn vooral afkomstig van de landbouw.

België heeft deze emissieplafonds opgedeeld in drie plafonds: één voor elk gewest en één nationaal voor transport, omdat veel bevoegdheden terzake bij de federale overheid liggen. Voor Vlaanderen bedragen deze plafonds voor 2010 66 kton SO_2 , 58 kton NO_x en 71 kton NMVOS. In 2004 werd nog respectievelijk 108 kton SO_2 uitgestoten in Vlaanderen, 83 kton NO_x en 84 kton NMVOS. Bijkomende reducties zijn dus nodig.

Aandeel van de industrie

RICHTINGGEVENDE

DOELSTELLING (2010):

de emissies van de industrie verminderen tot maximaal 46,3 kton NO_x en 60,4 kton VOS. Voor de industrie inclusief de elektriciteitscentrales en raffinaderijen moet de emissie van SO_2 dalen tot 57,4 kton.

De industriële/procesemissies voor VOS zijn aanzienlijk gedaald: van 108,6 kton in het jaar 1990 tot 55,3 kton in het jaar 2004. Deze reducties zijn gerealiseerd door verbeterde technologieën en emissiereductiemaatregelen. Door de invoering van de solventrichtlijn in VLAREM (2001) zijn de emissies van activiteiten die oplosmiddelen gebruiken in hun productieproces, de laatste jaren in dalende lijn (bv. droogkuis, autoassemblage, drukkerijen).

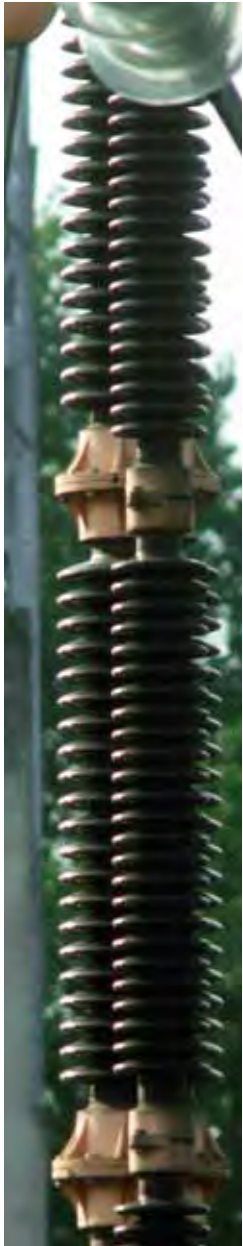
NO_x is aanwezig in alle verbrandingsprocessen, zowel voor verwarming als voor procestoepassingen en gemotoriseerd verkeer. De industriële emissie ervan schommelt sinds 1990 tussen 25 en 37 kton. SO_2 wordt gevormd bij het verbranden van zwavelhoudende brandstoffen of ertsen. Tussen 1990 en 2004 daalden de SO_2 -emissies drastisch van 85 kton naar 35 kton. Dit is voor een belangrijk deel te verklaren door de verlaging van het zwavelgehalte van brandstoffen, zoals van zware stookolie. De keramische sector kende bv. een daling van haar SO_2 -emissies in 2004 t.o.v. 2003 als gevolg van strengere VLAREM-normen.

Vlaanderen voert de NEC-richtlijn uit: het Vlaamse reductieprogramma

De belangrijkste verplichting van de NEC-richtlijn is het verminderen van de jaarlijkse emissies tot beneden deze plafonds, maar de lidstaten moeten ook reductieprogramma's opstellen die omschrijven met welke maatregelen ze deze doelstellingen zullen realiseren. In 2003 keurde de Vlaamse Regering het Vlaamse reductieprogramma goed. Het legt de grote lijnen van het emissie-reductiebeleid voor deze stoffen vast. In 2006 moet een nieuwe versie van dit reductieprogramma worden overgemaakt aan de Europese Commissie.

In dit programma zijn vele maatregelen voor vele sectoren opgenomen. Sommige hiervan zijn zeer concreet uitgewerkt, terwijl andere enkel in hoofdlijnen zijn beschreven. Hoe ver men gaat, varieert vaak van sector tot sector, en hangt o.m. ook af van nieuwe inzichten en technische en economische haalbaarheid. Aan het programma is dan ook heel wat studiewerk en overleg met de doelgroepen voorafgegaan.

Als voorbereiding liet de Vlaamse overheid (AMINAL) in de periode 2000 - 2004 sectorstudies uitvoeren waarin het reductiepotentieel, de kosten en de socio-economische effecten van de mogelijke milieumaatregelen in kaart werden gebracht. Het ging daarbij o.m. om (subsectoren van de) chemie, de ijzer- en staalindustrie, de non-ferro-industrie, de metaalontvetting en oppervlaktereiniging, de grafische sector, autoassemblage, de sector van verf, lijm, vernis en lak en diverse kleinere sectoren. De stap naar concrete maatregelen is voor een aantal sectoren al gezet; voor andere zijn de maatregelen nog indicatief en moeten nog politieke beslissingen



Uitstoot zwaveldioxide en stikstofoxiden verminderen

Voor de reductie van SO_2 en NO_x door stationaire bronnen werden de VLAREM-voorwaarden aangepast voor de keramische sector, de petroleumraffinaderijen, stookinstallaties en stationaire motoren. Met de elektriciteitssector werd een milieubeleidsvereenkomst gesloten. Voor andere sectoren, die vaak uit onderling sterk verschillende bedrijven bestaan (bv. in de ijzer- en staalproductie, de glassector, de non-ferrosector en de chemie) worden nog maatregelen uitgewerkt. Een aanpassing van de voorwaarden uit de individuele (milieu-) vergunningen lijkt voor deze sectoren het aangewezen instrument om de reducties te concretiseren, al zal dit afhangen van de gesprekken met de bedrijven en de sectoren. Eind 2005 werd bovendien een studie afgerond waarin de inzetbaarheid van economische instrumenten in het reductiebeleid van NO_x , SO_2 en VOS in Vlaanderen wordt geëvalueerd.

De federale overheid neemt hier ook een aantal maatregelen, zoals een KB rond de NO_x - en CO-emissieniveaus voor verwarmingsinstallaties tot 400 kW (huishoudens, tertiaire sector) en een verdere verlaging van het zwavelgehalte in verschillende brandstoffen. Het emissieplafond voor SO_2 zal met de geplande maatregelen gehaald worden. Voor NO_x echter, zijn bovenop de reeds doorgevoerde maatregelen zeker nog bijkomende maatregelen noodzakelijk.

De Solventrichtlijn: uitstoot van VOS beperken

Voor VOS uit stationaire bronnen moet het reductiepotentieel momenteel vooral bij de diffuse emissies gezocht worden. In de voorbije jaren werden de emissies door benzineverdeling reeds gereguleerd (fase I en II damprecuperatie). De invoering van de Solventrichtlijn in VLAREM zal een belangrijke impact hebben op de diffuse emissies. Ze legt vanaf 2005-2007 geleide en diffuse emissiegrenswaarden op voor een aantal industriële activiteiten die VOS als oplosmiddel in hun productieproces gebruiken. Het programma voorziet in een verdere verlaging van deze grenswaarden waar mogelijk.

In 2006 zal de uitwerking van maatregelen ter reductie van niet geleide emissies in de chemische en petrochemische industrie afgerond worden: een meet- en beheersprogramma (LDAR: Leak Detection and Repair programma) om lekemissies te voorkomen en de maatregelen om VOS emissies te verminderen bij de opslag en belading van vluchtige producten. De geleide emissies zijn grotendeels door de huidige VLAREM-bepalingen gesaneerd. Toch blijkt uit de sectorstudie dat in sommige individuele bedrijven nog kosteneffectieve maatregelen mogelijk zijn.

De Europese Unie voerde in 2004 een richtlijn in om het VOS-gehalte van decoratieve -en carrossierverven te beperken. In België gebeurde de omzetting ervan reeds in 2005. Op basis van de huidige prognoses kan gesteld worden dat indien alle geplande maatregelen doorgevoerd worden, het VOS - emissieplafond juist gehaald kan worden.



Het einde is nog niet in zicht

Eind 2006 zal Vlaanderen een geactualiseerde versie van zijn reductieprogramma overmaken aan de Europese Commissie. Dit programma bevat per sector geactualiseerde emissieprognoses en zal aangeven welke maatregelen nog nodig zijn of kunnen genomen worden om de emissieplafonds halen.

Momenteel is een herziening van de NEC-richtlijn in voorbereiding. Een eerste voorstel hiervoor wordt in de loop van 2007 verwacht; dit voorstel zal emissieplafonds voor 2020 bevatten en mogelijk ook voor 2015. De huidige NEC-plafonds zullen immers slechts tussentijdse milieudoelstellingen bereiken, zodat de Europese Commissie een verdere reductie van de polluenten nastreeft. Vlaanderen en de andere gewesten verzamelen alle beschikbare informatie om het overleg met Europa goed voorbereid te kunnen aanvangen.

www.vlaanderen.be/lucht

Fijn stof

Fijn stof, een complex mengsel van in de lucht zwevende deeltjes, is bijzonder nadelig voor de gezondheid.

Maatregelen terzake dienen dus niet enkel om te voldoen aan Europese verplichtingen en VLAREM II, maar des te meer om de gezondheid van de Vlaamse bevolking te beschermen. In 2004 bedroeg de uitstoot van de industrie (inclusief raffinaderijen, electriciteitscentrales en WKK) 8.378 ton PM_{10} (deeltjes met een diameter kleiner dan $10\mu m$) en 6.242 ton $PM_{2,5}$ (deeltjes met een diameter kleiner dan $2,5\mu m$). Hotspot gebieden zijn vastgesteld in industriegebied en grootstedelijk gebied, meer bepaald in de Gentse kanaalzone, de haven van Antwerpen, Ruisbroek, Roeselare en Oostrozebeke enerzijds en de grootsteden Gent en Antwerpen anderzijds.

WIST U DAT

de industrie in 2004 een aandeel had van 21 % in de totale uitstoot van $PM_{2,5}$ en van 39 % in de totale uitstoot van PM_{10} en daarmee na de land- en tuinbouw de grootste bron is?

Eind 2005 werd een saneringsprogramma voor de overschrijdingen van de normen voor fijn stof in 2003, overeenkomstig de richtlijn terzake, bij Europa ingediend. Gezien de ernst van de problematiek werd besloten om een globaal fijn stofplan voor Vlaanderen te maken, dat zich niet enkel richt op zogenaamde hotspots, maar ook generiek beleid

omvat. Dit plan moet in belangrijke mate de concentratie van fijn stof in de omgevingslucht verlagen. Belangrijke aandachtspunten zijn de verdere saneringen van o.m. de industriële emissies en de sanering van hotspot gebieden, waar zowel industriële emissies als hoge verkeersdichtheiden een rol kunnen spelen.

Het plan fijn stof beoogt voor de industriële emissies een inventarisering van de bronnen van diffuus stof en hun uitstoot voor verschillende industrietaken en op- en overslagactiviteiten. Vervolgens worden reductiemaatregelen geëvalueerd voor verschillende sectoren. Uit verscheidene BBT-studies (Beste Beschikbare Technieken) en BREF-studies (Europese referentiedocumenten) blijkt dat een verlaging van de algemene en sectorale emissienormen in VLAREM II haalbaar is. Bij de herziening van de NEC-richtlijn zal waarschijnlijk ook een plafond voor fijn stof worden opgenomen.

www.lucht.milieuinfo.be

www.vlaanderen.be/lucht



bodem



LANGETERMIJNDOELSTELLINGEN:

De sanering van de urgente historische bodemverontreinigingen is voor 2021 aan-
gevat. Alle historische verontreinigingen die
een ernstige bedreiging vormen worden
voor 2036 gesaneerd.

PLANDOELSTELLING:

Tegen 2007 is de sanering van 23%
(+/- 2.450 gronden) van de gronden met
historische bodemverontreiniging minstens
opgestart (d.w.z. een project is conform
verklaard).

Bodemverontreiniging aanpakken

De bodem in Vlaanderen is op vele
plaatsen door menselijk handelen ver-
ontreinigd met milieugevaarlijke stof-
fen. Deze verontreiniging is grotendeels
in het verleden ontstaan door o.m.
industriële activiteiten, ongevallen
met milieugevaarlijke stoffen, lekkende
opslagtanks of leidingen, onzorgvuldige
grondstoffen- en afvalstoffenopslag, enz.
Verontreinigde grond kan een risico vor-
men voor mens en milieu en verliest zijn
economische waarde.

WIST U DAT

*eind 2005 reeds 23.449 gronden
(30,8%) onderzocht zijn en de plan-
doelstelling (30% tegen 2007) dus al
behaald is? Dat de sanering van
2.271 gronden (20,6%) opgestart is?*

De Vlaamse overheid stelt de bescher-
ming van mens en natuur centraal,
maar wil de aanpak ervan in een breder
kader van duurzame ontwikkeling
plaatsen. Om de middelen zo efficiënt
mogelijk in te zetten, zijn prioriteitstel-
ling en spreiding in de tijd noodzakelijk.
Daarom concentreert de overheid zich
op een snelle opheffing van de risico's.
De hoogste prioriteit gaat naar bodem-
verontreinigingen die een acuut gevaar
vormen voor mens en milieu. Vervolgens
komen andere saneringen aan bod in
het kader van duurzame ontwikkeling.



Over wetten, decreten, richtlijnen en regels

Op korte termijn is er een aanpassing van het Bodemsaneringsdecreet voorzien. De bedoeling is hierdoor bepaalde procedures te vereenvoudigen (o.a. samenvoegen van oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek). Het verschil in saneringsdoelstelling tussen nieuwe en historische verontreiniging zou behouden blijven, maar de sanering van historische bodemverontreiniging zou op een meer risicogebaseerde wijze gebeuren, terwijl bij nieuwe bodemverontreiniging eerder uitgegaan wordt van een BATNEEC-benadering (best available technology available not entailing excessive costs). Nadien zal ook het uitvoeringsbesluit van het Bodemsanerings-decreet (VLAREBO) moeten aangepast worden.

Inzake grondverzet is de Vlaamse overheid van plan om de bepalingen voor het hergebruik van niet-verontreinigde grond aan te passen. Hiermee wil ze de praktische uitvoerbaarheid optimaliseren en een duurzaam gebruik van uitgegraven bodem garanderen.

Omdat het Bodemsaneringsdecreet niet los staat van andere wetgeving, is het nodig om deze verschillende regels (VLAREM, VLAREA, VLAREBO...) op elkaar af te stemmen. Als VLAREBO wordt aangepast, zal dit ook opgevolgd worden in de andere wetgevingen.

Ook de overheid doet een duit in het zakje

In sommige gevallen pakt de Vlaamse overheid ambtshalve de bodemverontreiniging aan. Wanneer een saneringsplichtige aan bepaalde voorwaarden voldoet, kan hij het statuut 'onschuldig eigenaar' aanvragen. In dat geval moet de saneringsplichtige de grond niet saneren, maar zal de Vlaamse overheid dit ambtshalve doen. Daarnaast zal ze saneringsplichtigen die niet of onvolledig aan hun verplichtingen voldoen, in gebreke stellen. Als ze daaraan geen gunstig gevolg geven, gaat de Vlaamse overheid over tot de ambtshalve uitvoering van de opdracht en vordert zij de gemaakte kosten terug van de saneringsplichtige.

De Vlaamse overheid zal de ambtshalve saneringen verder optimaliseren om milieuschade te herstellen en/of te beheersen. Voorrang gaat naar saneringen bij onschuldige bezitters en naar teren die bij hergebruik een maatschappelijke meerwaarde betekenen. De middelen voor ambtshalve bodemsanereringen worden ingezet met een dubbel hefboomeffect. Een deel is terugvorderbaar van de in-gebreke-gestelden. Daarnaast zullen geïntegreerde werken de maximale inzet van de privé-sector en andere openbare actoren aanmoedigen. Brownfields bijvoorbeeld passen in deze aanpak.

WIST U DAT

ook Europa het belang van de bescherming van de bodem inziet? Dat er vermoedelijk in 2006 een ontwerp van een Europese richtlijn inzake bodem zal komen?

WIST U DAT

in 2005 naast de lopende 184 dossiers van ambtshalve bodemsanering (bodemsaneringsprojecten, -werken en nazorg, veiligheids- en voorzorgsmaatregelen) 39 nieuwe dossiers behandeld werden?

Voor complexe verontreinigingen wordt een conceptueel, alternatief model uitgewerkt. Een verontreiniging is complex als ze over meerdere terreinen voorkomt en als verschillende potentieel saneringsplichtige exploitanten of eigenaars aanwezig zijn. Typisch zijn de grote industrieterreinen waarbij meerdere bedrijven hebben bijgedragen tot de verontreiniging (vooral dan grondwaterverontreiniging) of bedrijventerreinen op een voormalige stortplaats. Op basis van een aantal bedrijfsspecifieke indicatoren wordt getracht het bedrijfsprofiel te bepalen. Dit profiel bepaalt mee de strategie om de verschillende betrokken bedrijven te benaderen en van de voordelen van een gezamenlijke sanering te overtuigen. Deze persoonlijke aanpak en een doorgedreven coördinatie voor de gehele site moet de succesvolle combinatie worden om tot een gezamenlijke sanering te komen.

Van brownfield tot groene zone

Brownfields zijn verlaten (braakliggende) of onderbenutte (voormalige) industriële terreinen. Deze sites kunnen in aanmerking komen voor hergebruik, expansie en ontwikkeling, maar de mogelijke aanwezigheid van bodemverontreiniging of bodembedreigende activiteiten bemoeilijkt dit vaak.

In samenwerking met zowel private als openbare actoren, wordt naar meerwaarden voor de sites gezocht. Op die manier tracht men een eventueel noodzakelijke (ambtshalve) bodemsanering op een kostenefficiënte wijze te integreren in de herontwikkeling. Als de problemen zo groot zijn dat er zich nog geen kandidaat-ontwikkelaars aangeboden hebben, dan probeert de Vlaamse overheid via ambtshalve ingrepen de terreinen dermate te saneren dat ze marktconform kunnen verhandeld en ontwikkeld worden.



WIST U DAT

negen gemeenten financiële ondersteuning hebben gekregen voor de uitwerking van een concept voor een brownfieldontwikkeling en dat OVAM momenteel 25 lopende projecten opvolgt?

Lasten op billijke manier verdelen

Bodemverontreiniging confronteert ondernemingen vaak met hoge financiële lasten. Een vorm van alternatieve financiering is het oprichten van organisaties die sectorgebonden zijn en die de saneringskosten op zich nemen. De geldelijke middelen hiervoor kunnen solidair door de sector gedragen worden. Ook de overheid kan een financiële bijdrage leveren.

In het Bodemsaneringsdecreet zal een nieuw hoofdstuk ingevoegd worden om de oprichting van dergelijke bodemsaneringsorganisaties (BSO) mogelijk te maken. Het is algemeen opgevat zodat meerdere sectoren dergelijke organisaties kunnen oprichten. De organisaties staan in voor het opstellen van een sectoraal bodempreventie- en bodembeheersplan, het stimuleren en optimaliseren van onderzoeks- en saneringsconcepten, alsook het verlenen van individueel advies over alle mogelijke vragen in verband met bodemverontreiniging die het gevolg is van de activiteit waarvoor ze werd opgericht. Ook kan de saneringsplichtige, door middel van een overeenkomst met de BSO, de saneringsplicht voor de verontreiniging afkomstig van de bedoelde activiteit geheel of gedeeltelijk overdragen naar de BSO. Wie niet wenst toe te treden, zal zelf een bodempreven-

tie- en bodembeheersplan kunnen opstellen.

Met de droogkuissector werd, in het kader van bovenvermelde decreetswijziging, reeds nauw overlegd over de oprichting en de relevante basiselementen voor een sectorale organisatie.

BOFAS vzw is het reeds operationele fonds voor de sanering van tankstations. Bij de sluiting van een tankstation zal dit fonds zelf instaan voor de uitvoering en financiering van de bodemsanering. Bij tankstations die hun activiteit voortzetten, zal dit fonds advies verlenen, de sanering administratief opvolgen en controleren, en de bodemsaneringskosten (gedeeltelijk) terugbetalen. Momenteel zijn tankstations die voor 1992 gesloten waren nog uitgesloten, maar er is een voorstel om deze ook in aanmerking te laten komen.

Samen met de andere gewesten en de federale overheid ondertekende Vlaanderen een protocol om op korte termijn een stookoliefonds op te zetten. De bedoeling is dat dit fonds de sanering van de verontreiniging van lekkende gasolietanks voor verwarmingsdoeleinden zal financieren. De middelen moeten, volgens het principe 'de vervuiler betaalt', uit een toeslag op de stookolie komen.

WIST U DAT

bij BOFAS vzw tot eind 2005 1.596 dossiers uit Vlaanderen ingediend werden? Dat hiervan 942 dossiers ingediend zijn in het kader van een stopzetting van de activiteiten en 654 dossiers in het kader van een verderzetting?

Row	Column	Container Color	Label 1 (Top)	Label 2 (Bottom)
1	1	Yellow	MSCU 1154012 22G1	M.G.W. TARE NET CUCAP
1	2	Yellow	MSCU 377125 0 22G1	M.G.W. TARE NET CUCAP
1	3	Yellow	MSCU 302424 0 22G1	M.G.W. TARE NET CUCAP
1	4	Yellow	MSCU 2890 2210	M.G.W. TARE NET CUCAP
2	1	Yellow	MSCU 1154012 22G1	M.G.W. TARE NET CUCAP
2	2	Red	CRXU GB 225417 0 2210	M.G.W. TARE NET CUCAP
2	3	Yellow	MSCU 377125 0 22G1	M.G.W. TARE NET CUCAP
2	4	Yellow	MSCU 2890 2210	M.G.W. TARE NET CUCAP
3	1	Red	GENSTAR 515511 0 2210	M.G.W. TARE NET CUCAP
3	2	Yellow	MSCU 397748 0 22G1	M.G.W. TARE NET CUCAP
3	3	Yellow	MSCU 1154012 22G1	M.G.W. TARE NET CUCAP
3	4	Yellow	MSCU 2890 2210	M.G.W. TARE NET CUCAP



PLANDOELSTELLING :

De hoeveelheid bedrijfsafvalstoffen verminderen t.o.v. 2002.

PLANDOELSTELLING:

De productie van bedrijfsafval blijft meer achter op de economische groei t.o.v. 2002.

PLANDOELSTELLING:

De hoeveelheid definitief verwijderde bedrijfsafvalstoffen vermindert met minstens 20% t.o.v. 2000 (2010).

Harde cijfers

In 2003 is ongeveer 28 miljoen ton bedrijfsafval geproduceerd. 20 miljoen ton is afkomstig van de primaire producenten en 8 miljoen ton van de afvalverwerkers zelf (secundair bedrijfsafval). Het gerecycleerde afval blijft toenemen, tot meer dan 9 miljoen ton. 3,8 miljoen ton bedrijfsafval is verwerkt als secundaire grondstof. 11 miljoen ton bedrijfsafval is geconditioneerd alvorens te worden gerecupereerd, verbrand of gestort. 1,7 miljoen bedrijfsafval is verbrand, meestal met energierecuperatie. De hoeveelheid gestort bedrijfsafval is gedaald van meer dan 3 miljoen ton in 2000 tot 2,3 miljoen ton. Er is 1 miljoen ton gevaarlijk bedrijfsafval.

**Win-win situatie voor bedrijf en milieu**

Afval komt vrij bij productieprocessen onder de vorm van het verlies van grondstoffen en energie. Ook de verwerking ervan zorgt voor druk op het milieu. De klemtoon van het beleid is ondertussen verschoven van definitieve verwijdering naar het voorkomen en nuttig toepassen van afvalstoffen. Al geruime tijd hanteert het afvalbeleid een vaste hiërarchie, waarbij het voorkomen van afval op de eerste plaats komt, gevolgd door hergebruik. Vervolgens komen recyclage en gebruik als secundaire grondstof. Wanneer dit onmogelijk is, is verbranding (met recuperatie van energie) de volgende optie. Op de laatste plaats staat het gecontroleerd storten van afval.

Om afval te voorkomen, kijken we zowel naar processen als naar producten. De Vlaamse overheid zet daarbij verschillende middelen in, centraal daarbij staat het concept eco-efficiëntie. Eco-efficiëntie betekent dat ecologische winst en economische winst samen gaan. Concreet: een bedrijf dat minder energie, water en grondstoffen gebruikt, drukt zijn kosten en versterkt zijn concurrentiepositie. De Vlaamse overheid informeert en sensibiliseert bedrijven over het concept van eco-efficiëntie. De bedoeling is dat bedrijven niet alleen weten wat eco-efficiëntie is, maar ook beseffen dat het voor hen mogelijk is er positief tegenover te staan en actief te zoeken naar mogelijkheden om hun eco-efficiëntie te verhogen.

www.eco-efficiëntie.be

Beter voorkomen dan genezen

De PREventieSTImulerende programma's (PRESTI) hebben bij heel wat bedrijven voor een mentaliteitswijziging gezorgd. Bij de eerste programma's in 1996 bleek dat bedrijven preventie nog te vaak gelijk stelden met selectieve inzameling en end-of-pipe-oplossingen.

Anno 2005 hebben 331 bedrijven in het kader van het PRESTI 4-programma het Milieucharter ondertekend en zijn er 549 Milieuchartercertificaten uitgedeeld. Met provinciale steun lopen de Milieucharterprojecten nu voort via de Voka-Kamers van koophandel.

Inmiddels loopt het PRESTI 5-programma, dat zo is opgezet dat beroepsfederaties, kamers van koophandel, interprofessionele organisaties e.a. hun eigen noden en behoeften rond preventie en eco-efficiëntie in een realiseerbaar projectvoorstel kunnen gieten en daarvoor een subsidie kunnen ontvangen. De projecten moeten leiden tot gedragsverandering en een vermindering van de hoeveelheid afvalstoffen. De verspreiding van de kennis en de ervaring die de projectuitvoerder opdoet, is van groot belang binnen PRESTI 5 als stimulans voor anderen.

www.presti.be

Kansgebieden in beeld

De Vlaamse overheid werkt, in overleg met het bedrijfsleven, aan een eco-efficiëntiescanprogramma om bedrijven te stimuleren om te investeren in eco-efficiëntie.

Centraal staat de eco-efficiëntiescan, die de mogelijkheden voor eco-efficiëntieverbetering in het bedrijf in beeld brengen in de verschillende domeinen van eco-efficiëntie: processen milieuvriendelijker maken, producten milieuvriendelijker (her)ontwerpen, afvalstoffen valoriseren, markten herbekijken en de vraag bijsturen. Indien mogelijk worden voorbeelden van verbetermaatregelen en een indicatie van de mogelijke milieubesparing en resulterende bedrijfseconomische voordelen (kostenbesparingen, marktpositieversterking, versterking relatie met de klant, ...) weergegeven. De ontwikkeling van die scan is ondertussen afgerond. De Vlaamse overheid zal de kosten dragen die verbonden zijn aan de toepassing van de scan door adviseurs in de bedrijven.

Om de scan zoveel mogelijk af te stemmen met de bedrijfsrealiteit wordt deze in 2006 toegepast in dertig pilootbedrijven. Daarna zal het instrument breed worden ingezet. Binnen een periode van drie jaar zullen 1.000 KMO's kosteloos aan het programma kunnen deelnemen.

Aandacht voor ontwerpers

Een product belast in elk van zijn levensfasen het milieu: bij de leverancier van grondstoffen en halffabrikaten, tijdens de productie, bij de distributeurs, installateurs, tijdens het gebruik én uiteindelijk bij de afvalverwerkers. De ontwerpers kunnen hier het verschil maken. Daarom sensibiliseert de Vlaamse overheid hen over milieugerichte productontwikkeling of ecodesign. Begin 2006 is de Ecolizer uitgebracht, een instrument voor ontwerpers om op een eenvoudige manier de milieubelasting van hun ontwerp in te schatten. Workshops zullen de Ecolizer gericht verspreiden naar de doelgroep.

aan grondstoffen, slijtage van machines die een deel van hun productietijd enkel afval voortbrengen, de personeelskosten voor het opruimen en afvoeren van afval en het deel van de overhead dat onvermijdelijk voor rekening van de afvalproductie valt. Zowel grote als kleine bedrijven (vanaf 20 werknemers) uit de industriële sector kunnen de module toepassen.

WIST U DAT

het mogelijk is de terugverdientijd van afvalbesparende investeringen vooraf te berekenen ?

De kosten van afval beperken

Bedrijven zijn zich nog te weinig bewust van wat afval werkelijk kost. Dit beperkt zich immers niet tot de facturen van ophalers en verwerkers die de afvalcontainers leeghalen. Er is bijvoorbeeld ook verlies aan grond- en hulpstoffen, verlies aan energie en personeelsinzet en aan toegevoegde waarde.

De Vlaamse overheid heeft een softwarepakket ontwikkeld dat bedrijven een correct beeld geeft van de afvalkosten. Deze rekenmodule, MAMBO (Minder Afval, Meer BedrijfsOpbrengsten), berekent de werkelijke afvalkosten en de besparing die een verminderde afvalproductie oplevert. MAMBO houdt naast de factuurkosten ook rekening met het verlies

Bedrijven komen zo te weten welke afvalkosten er zijn, hoe ze in de tijd evolueren en verwerven ook kennis over de positionering ten opzichte van de sector. De kennis die een bedrijf hiermee verworft, kan tot nuttige investeringen leiden. Het is immers ook mogelijk om vooraf te berekenen in welke mate de afvalkosten dalen wanneer preventie-investeringen worden gedaan, inclusief de berekening van de terugverdientijd van de investeringen. Let op, MAMBO is een rekenmodel! Het geeft geen oplossingen om afval te beperken, daarvoor zijn er andere mogelijkheden, zoals de eco-efficiëntiescan.

www.mambo.be

WIST U DAT

de kosten van afval tot tien maal groter zijn dan louter de factuurkosten van ophalers en verwerkers ?

Afval sorteren aan de bron

Het VLAREA verplicht de producenten van bedrijfsafvalstoffen om bepaalde afvalfracties gescheiden aan de bron aan te bieden voor inzameling. Het selectief inzamelen van verschillende afvalfracties moet de materiaalrecyclage mogelijk maken. Van de bedrijven wordt een sorteersinspanning verwacht die vergelijkbaar is met die van de gezinnen.

Papier- en kartonafval, glas en gevaarlijke afvalstoffen mogen al een geruime tijd niet meer in een gemengde afvalcontainer worden ingezameld. Sinds 2004 mogen volgende afvalstoffen niet langer meer bij het gemengd bedrijfsafval: afgewerkte olie, frituurvetten en -oliën, banden, steenachtig bouw- en sloopafval, groenafval, asbesthoudend afval, afgedankte elektrische en elektronische toestellen en spuitbussen. Hout- en metaalafval mogen nog in een gemengde container, maar moeten er later worden uitgesorteerd.

Afzetmarkt voor gerecycleerde materialen vergroten

De Vlaamse overheid kan nog maatregelen nemen om de afzetmarkt voor gerecycleerde producten groter te maken. Zo kan ze gerecycleerde materialen en producten opnemen in overheidsbestekken en -opdrachten, een productbeleid voeren dat gericht is op een verhoogde inzet van gerecycleerde materialen of producten in nieuwe producten, financiële stimulansen geven, het imago van gerecy-

cleerde materialen en recyclage bij bedrijven verbeteren. Overleg met de federale overheid is nodig om de BTW-tarieven te verlagen voor hergebruik en recyclage en voor producten uit gerecycleerde materialen. Gericht onderzoek en kennisopbouw moeten het gebruik van gerecycleerde materialen stimuleren. Een aantal acties zijn gepland via de uitvoeringsplannen.

Een voorbeeld is het ontwerp van sectoraal plan voor het beheer van bouw- en sloopafval en milieuverantwoord materiaalengebruik in de bouw, dat bijzondere aandacht schenkt aan de terugschakeling van grondstoffen en materialen in het bouwproces en afgeleide toepassingen. 85% van dit afval wordt herwonnen. Vier categorieën van bedrijfsafvalstoffen zijn geselecteerd als prioritair: dierlijk afval, gemengd en ongedifferentieerd bedrijfsafval, textielafval en productiegebonden slib, zuren en basen samen met het slib van oppervlaktebehandeling van metalen. Waar mogelijk, moeten goed onderbouwde en meetbare doelstellingen voor preventie, hergebruik en recyclage voor de geselecteerde bedrijfsafvalstoffen worden vastgelegd in overleg met de betrokken sector. Voor de textielsector bijvoorbeeld komen er in samenwerking met de sectorfederatie twee codes van goede praktijk: één betreffende de slibproblematiek, en één op het gebied van de kwaliteit en hoeveelheid bedrijfsafvalstoffen.

Producentenverantwoordelijkheid via aanvaardingsplichten en terugnameplicht

Meer en meer landen maken de producenten verantwoordelijk voor goederen eens ze afval zijn geworden. Dit is een milieubeleidsbenadering waarbij de verantwoordelijkheid van de producenten voor hun producten wordt uitgebreid met de sociale kosten van het afvalbeheer, inclusief de milieu-impact van afvalverwijdering. Doelstelling is om de milieu-impact te beperken door het totale volume aan afval te verminderen, preventie, hergebruik en recyclage te stimuleren en milieurisico's door oneigenlijke verwijdering van gevaarlijk afval te verkleinen. De afvalkost stimuleert de producent om te werken aan innovatie voor afvalvermindering (= ecodesign).

Vlaanderen kent enkel een terugnameplicht voor verpakkingsafval. Deze terugnameplicht stelt de industrie verantwoordelijk voor het behalen van inzamel- en recyclagedoelstellingen voor verpakkingsafval. De doelstellingen zijn vergelijkbaar met de doelstellingen van een aanvaardingsplicht. Het verschil met een aanvaardingsplicht is dat eindverkopers niet verplicht zijn om het verpakkingsafval te aanvaarden en dat het behalen van de inzamel- en recyclagepercentages geldt als voldoen aan de terugnameplicht. Bedrijven kunnen voldoen aan hun terugnameplicht via een individueel plan of door samenwerking met de erkende beheersorganisaties.

Een aanvaardingsplicht legt de verantwoordelijkheid voor de inzameling en verwerking in de afvalfase, inclusief financiering, bij diegene die het product op de markt brengt. Daartoe wordt de eindverkoper verplicht het product waarvan de consument zich wil ontdoen gratis in ontvangst te nemen. Volgende producten zijn onderworpen aan een aanvaardingsplicht: elektrische en elektronische apparatuur, batterijen, loodstartbatterijen, afgewerkte olie, frituuoliën -en vetten, fotochemicaliën, geneesmiddelen, landbouwfolies, banden, afgedankte voertuigen en papier. Bij een aanvaardingsplicht zijn de producenten niet alleen verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking maar hebben ze, samen met de verdelers, tussenverkopers en eindverkopers, ook de verplichting om de afgedankte producten gratis in ontvangst te nemen. Producenten en invoerders geven in de regel collectief invulling aan hun aanvaardingsplicht door middel van een MilieuBeleidsOvereenkomst (MBO). Een MBO is een verbintenis tussen de overheid en de betrokken industriële sector over de wijze waarop deze sector preventie, selectieve inzameling en verwerking zal realiseren, financieren, opvolgen en rapporteren. Een grondige evaluatie (in 2006) moet toelaten het instrument aanvaardingsplicht te verfijnen.



water



Waterbeleid vergt planning en overleg: integraal waterbeleid

Het waterbeheer is geëvolueerd van een versnipperde naar een meer geïntegreerde aanpak die uitgaat van een stroomgebiedbenadering. Daarbij houdt de overheid rekening met de omstandigheden in het hele stroomgebied om zo dicht mogelijk bij het natuurlijk watersysteem te kunnen aansluiten. In Vlaanderen gebeurt deze integrale planning op drie niveaus: stroomgebied, bekken en deelbekken. Voor elk ervan komen er beheerplannen. De betrokkenheid van alle maatschappelijke actoren - waaronder de industrie - is belangrijk.

Het bekkenbeheerplan legt de grote lijnen van het waterbeheer vast, terwijl in het deelbekkenbeheerplan de uitdieping tot op het lokale niveau gebeurt. In de sectorale analyse op bekkenniveau worden de wensen en knelpunten van de sector opgenomen. De lokale knelpunten worden verder uitgewerkt op deelbekkenniveau. Op basis van één watersysteemvisie voor het hele bekken werkt het bekkenteam of het deelbekkenteam samen met de betrokken waterbeheerders en de sectoren het actie- en maatregelenprogramma uit. Een laatste inspraakmogelijkheid is het openbaar onderzoek dat 180 dagen duurt en eind november 2006 start. Deze principes zijn vastgelegd in het decreet integraal waterbeleid. Het eerste uitvoeringsbesluit levert een juridische basis voor de overlegstructuren.

WIST U DAT
de industrie
in 2003
58% van
het totale
opgepompte
grondwater
gebruikte?

Water duurzaam gebruiken

Onze watervoorraden zijn niet onuitputtelijk. Allerhande menselijke activiteiten en het stijgend gebruik van water verstoren de watervoorraad in grondwaterlagen, in het waterlopenstelsel en in de bodem. Daardoor is er steeds minder water beschikbaar voor mens en natuur. Gezinnen (31%) en landbouw (7%) zijn grote gebruikers, de industrie zelf neemt de hoofdbrok (62 %) voor zijn rekening. Tegelijkertijd neemt ook de kans op vervuiling van de watervoorraden toe. Kortom, een duurzaam watergebruik is noodzakelijk.

PLANDOELSTELLING (VERDROGING):

Het waterpeil in de watervoerende grondwaterlagen blijft minstens status-quo.

De uitputting van bepaalde diepe grondwaterlagen wordt een acuut probleem voor mens en milieu. Zo is de toestand van het sokkel- en landenaanwater in Oost- en West-Vlaanderen alarmerend. De lokale daling van grondwaterpeilen vereist op korte termijn een drastische vermindering van de opgepompte hoeveelheden grondwater.

Het is dus een noodzaak spaarzaam met onze waterreserves om te gaan, het juiste water voor de juiste zaken te gebruiken en het water zo weinig mogelijk te vervuilen. Vlaanderen ontwikkelt een strategische visie voor watervoorziening en watergebruik en zal daarbij ook de verschillende actoren, zoals de industrie, betrekken.

Je kan deze gegevens tot op bedrijfsniveau terugvinden in de databank op:

dov.vlaanderen.be

Alternatief water

De gekende druk op de grondwaterreserves in Vlaanderen dwingt de overheid om in te grijpen. Via de heffingen en vergunningsvoorwaarden voor grondwaterwinning worden bedrijven aangezet om waterbesparende maatregelen te nemen en alternatieve waterbronnen in te schakelen. Voortaan is de prijs afhankelijk van het gebied waar de grondwaterwinning is gelegen en van de laag waaruit water wordt opgepompt.

Tegen 2010 zullen de watergebruikers, dit wil zeggen zowel de huishoudens, de landbouwers als de industrie, een redelijke bijdrage leveren aan de kosten van de waterdiensten (drink)watervoorziening en afvalwatersanering). Om het watergebruik te doen dalen, zal het waterprijsbeleid voldoende prikkels geven om de watervoorraden efficiënter te benutten.

Op 11 juni 2004 keurde de Vlaamse Regering het grijswaterbesluit goed. Dit besluit maakt het mogelijk om investeringswerken voor de verdeling van grijswater te betoelagen. Zowel de aanleg van zuiveringsinstallaties als de bijbehorende distributieleidingen komen in aanmerking voor subsidies.

Voor een eerste project, goedgekeurd op 16 december 2005, geeft de Vlaamse overheid een subsidie van 1,4 miljoen euro. Dit project 'Proceswater voor de industrie in de regio Waregem' zal leiden tot een aanzienlijke reductie van het

grondwaterverbruik uit de sokkel. Zodra het grijswater beschikbaar is, worden de vergunningen van de betrokken bedrijven om grondwater op te pompen, afgebouwd. Bedrijven die niet op het grijswatercircuit kunnen aansluiten, kunnen nog gebruik maken van het schaarse grondwater.

Wateraudit

De Vlaamse overheid voerde waterbesparingsstudies uit in een aantal industrie- en landbouwdeelsectoren. Hierbij werden waterbalansen opgesteld en mogelijkheden om waterbesparend te werken opgelijst. Dit kan zowel door minder waterverbruik, hergebruik van water, als het gebruik van alternatieve bronnen zoals hemelwater en grijswater. Met de resultaten van deze audits zal de overheid de sectoren verder sensibiliseren.

PLANDOELSTELLING (VERDROGING):

Afname van het totale watergebruik voor de industrie exclusief koelwater. In 2003 gebruikte de sector 969 miljoen m³ waarvan 604 miljoen als koelwater. Het totaal zonder koelwater bedraagt 365 miljoen m³ water.

Het Waterloket is het Vlaams informatiepunt over duurzaam omgaan met water.

www.waterloketvlaanderen.be

De watertoets

Het decreet integraal waterbeleid introduceerde de watertoets. Bij elke beslissing over een vergunning, een plan of een programma moet de betrokken overheid de impact op het watersysteem evalueren. Als er op basis van de watertoets schade aan het watersysteem wordt verwacht, zal de verantwoordelijke overheid maatregelen nemen om die schade te vermijden, te beperken, te herstellen of te compenseren. Dat kan ze door aangepaste vergunningsvoorwaarden op te leggen, bijvoorbeeld met betrekking tot de gebruikte materialen of de wijze van bouwen of exploiteren. In uitzonderlijke gevallen kan een bouw- of exploitatieverbod hier het gevolg van zijn.

www.watertoets.be

WIST U DAT
de industriële
vuilvracht aan
biochemisch
zuurstofverbruik
(BZV) in 2005
in vergelijking
met 1992 met 82%
is gedaald,
en die van
stikstof met 59%?



Verontreiniging van oppervlaktewater

Vergeleken met andere actoren zoals huishoudens en landbouw heeft de industrie volgens MIRA-2005 de meest opvallende daling van milieudruk voor oppervlaktewater gerealiseerd. Door verstrenge lozingsnormen, betere handhaving, invoering van schonere productiewijzen en van de milieuheffing op bedrijfsafvalwater hebben heel wat bedrijven grote inspanningen gedaan om hun vuilvrachten te verminderen. Ook de impact van lozing van ongezuiverd bedrijfsafvalwater via de riolering naar het oppervlaktewater is sterk gedaald. Industrieel afvalwater dat wel naar een openbare rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) gaat, wordt er beter gezuiverd.

In de periode 1998-2004 daalde ook de belasting van het oppervlaktewater met zware metalen zeer sterk: cadmium -35%, koper -16%, lood -11%, zink -21%. De belangrijkste redenen voor deze daling zijn de inspanningen van de industrie en de uitbouw van de openbare waterzuivering.

WIST U DAT
de hoeveelheid door
de industrie geloosde
zware metalen tussen 1992
en 2004 daalde van
163,9 ton tot 28,4 ton?

Toch zijn nog bijkomende inspanningen nodig. Uit een eerste analyse blijkt dat bij het voortzetten van het huidige beleid bijna alle wateren in Vlaanderen (zowel grond- als oppervlaktewater) het risico lopen de goede toestand in 2015 niet te halen.

Heffingen differentiëren en saneringsplicht van drinkwatermaatschappijen

Sinds 1 januari 2005 zijn de drinkwatermaatschappijen belast met de sanering (inzameling, collectering en zuivering) van het water dat zij leveren. Voor de geleverde diensten kunnen zij een bijdrage aanrekenen op de ééngemaakte waterfactuur. De heffing op de waterverontreiniging is sindsdien opgesplitst in een aanrekening van de dienstverlening voor het collecteren en zuiveren van het afvalwater van bedrijven en particulieren en een regulerende heffing voor de lozing in oppervlaktewateren.

Grootverbruikers die lozen op riolering betalen zo een bijdrage aan de drinkwatermaatschappij voor de sanering van het afvalwater. Bedrijven die zelf zuiveren en op oppervlaktewater lozen, blijven onderhevig aan de heffing op de waterverontreiniging. Ook de lozing van afvalwater dat niet afkomstig is van drinkwater (maar uit oppervlakte- of grondwater) blijft aan de afvalwaterheffing onderworpen. Bedrijven hebben nu het voordeel dat de heffing op waterverontreiniging verminderd wordt met de betaalde bijdrage. Die bijdrage kunnen ze bovendien fiscaal aftrekken van de belastbare winst, dit in tegenstelling tot een milieuheffing. Voor de berekening van de heffing op de waterverontreiniging dienen grootverbruikers nog steeds tegen 15 maart een aangifte in bij de Vlaamse Milieumaatschappij.

www.vmm.be

Werking van rioolwaterzuiveringsinstallaties optimaliseren

Bedrijven die geheel of gedeeltelijk in hun eigen waterwinning voorzien, kunnen een contract afsluiten met NV Aquafin voor de verwerking van hun afvalwater. Aan NV Aquafin betalen de bedrijven een vergoeding voor de zuivering van hun afvalwater, die in mindering wordt gebracht van de heffing op de waterverontreiniging en fiscaal aftrekbaar is.

Met het besluit houdende vaststelling van de regels inzake contractuele sanering van bedrijfsafvalwater op een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) besliste de Vlaamse Regering dat bedrijfsafvalwater geloosd kan worden op de RWZI via een openbare riolering, tenzij de RWZI of het rioleringsstelsel daardoor minder goed zou functioneren. Het besluit definieert wat kleine bedrijven en zogenaamde bedrijven met een kleine impact zijn, voor wie de lozing op een RWZI sowieso mogelijk is. Voor alle andere bedrijven wordt de situatie geval per geval bekeken en getoetst aan een aantal vastgelegde criteria: Kan de RWZI het afvalwater verwerken? Wat is de hydraulische impact? Bevat de lozing gevaarlijke stoffen? Zijn er mogelijke alternatieven voor aansluiting op riolering?

Het besluit zoekt het evenwicht tussen de afkoppelingskost voor bedrijven in verhouding tot de verbetering van de waterkwaliteit, zonder dat hierbij de lozing van bedrijfsafvalwater de werking van de zuiveringsinfrastructuur hypo-



thekeert. Een uitvoeringsbesluit legt vast hoe bedrijven een contract kunnen afsluiten met de NV Aquafin. Kleine bedrijven en bedrijven met een kleine impact kunnen type-contracten afsluiten, voor de andere zal een specifiek contract worden opgemaakt. Het afsluiten van een contract is een dwingende voorwaarde om de afvalwaterheffing om te zetten in een voor het bedrijf fiscaal aftrekbare vergoeding voor geleverde diensten.

Op een aantal RWZI's hebben de lozingen van bedrijfsafvalwater nog een verstorend effect en blijven herstelmaatregelen aan de orde. Het overleg VMM/NV Aquafin en de bereikte consensus inzake de implementatie van de minimale verwijderingspercentages voor RWZI's (kleine VLAREM-trein) zijn de basis om de noodzakelijke herstelprogramma's op te volgen en waar nodig in de vergunningen van RWZI's en bedrijven te implementeren. Een gestructureerd overlegforum zal daarbij doelgericht overleg organiseren met de betrokken actoren - in het bijzonder met de beheerders van de waterlopen en industrieterreinen - om te zoeken naar uitvoerbare saneringsscenario's inzake afkoppeling van hemelwater en/of gezuiverd afvalwater van de openbare riolering. Dit zal gebeuren op basis van een win-win-samenwerking om zoveel mogelijk bestaande infrastructuur in te schakelen (grachten, gemeenschappelijke buffering, enz..).

Verfijning vergunningen

In de adviesverlening voor de milieuvergunning gaat de Vlaamse overheid na of de vergunde vracht verenigbaar is met de draagkracht van de waterloop en (wanneer beschikbaar) met de bepalingen in het stroomgebied- en bekkenbeheerplan. Tevens toetst ze of de vergunde vracht in een realistische verhouding staat tot de effectief geloosde en betaalde vracht. Daarbij houdt ze eventueel rekening met uitbreidingsplannen.

Met de nodige aandacht voor rechtszekerheid is het noodzakelijk de vergunningen aan te passen aan de technologische evoluties, Europese verplichtingen (kaderrichtlijn Water, richtlijn Gevaarlijke Stoffen, IPPC-richtlijn en richtlijn Stedelijk Afvalwater) en de resultaten en scenario's van waterkwaliteitsmodellen en waterbeheerplannen. Ook worden voorwaarden opgelegd inzake afkoppeling en nuttig gebruik van hemelwater en, waar mogelijk, van behandeld afvalwater.

Als alternatief voor het absoluut karakter van effluentnormen zal VLAREM duidelijk omschreven overschrijdingen mogelijk maken op basis van een strikt opvolgingsprogramma, zoals voor RWZI's reeds van toepassing is. Hierdoor kan de normering beter rekening houden met de normale bedrijfsvoering waarbij pieken worden uitgevlakt en zelfcontrole zinvoller wordt voor de betrokken bedrijven. De verdere uitbouw van de AVOS-databank (Advies Opvolgings-systeem) en de ontsluiting ervan voor participanten zal verder worden uitgewerkt.

Herziening normen

Een belangrijk aandachtspunt is de herziening van de sectorale normen op basis van de Beste Beschikbare Technieken (BBT)-studies en de beschikbare meetgegevens, zowel voor de klassieke heffingsparameters als voor specifieke gevaarlijke stoffen. Bovendien wordt gestart met de aanpassing van het zelfcontroleprogramma van bedrijven. Bedrijven lozen steeds meer niet-klassieke stoffen. Om dit te normeren werkt de Vlaamse overheid een ecotox-normering uit in concrete vergunningsvoorwaarden, 'ter vervanging van de te uitgebreide lozingsvoorwaarden'. Bij de herziening van de vergunningen zullen de uitgangspunten van het in 2005 geactualiseerde reductieprogramma Gevaarlijke Stoffen worden geïmplementeerd voor de lozing van bedrijfsafvalwater.

Crisisbeheer

In overleg met de bedrijven worden maatregelen uitgewerkt voor crisis-situaties, zoals het plaatsen van bufferbekkens, het aanleggen van een nood-aansluiting op een RWZI, het beluchten van het effluent. Dit crisisbeheer zal deel uitmaken van de vergunning. Daarnaast zullen de mogelijkheden voor een centraal crisisbeheer op een bedrijventerrein nader onderzocht worden.



hinder



Bij het Schriftelijk Leefomgevingsonderzoek (SLO) in 2004 bleek dat bijna 7% van de Vlamingen “KMO en industrie” als bron van geurhinder aangewijzen. Hiermee komt deze doelgroep op de derde plaats, na de doelgroepen verkeer en burelen. De chemische nijverheid, slachthuizen, vetsmelterijen, verwerking van dierlijk afval en industriële compostering zijn daarbij de belangrijkste bronnen. Kernen van geurhinder zijn er voornamelijk in de buurt van gekende KMO- of industriezones. 93% van de Vlamingen vindt het belangrijk dat deze hinder afneemt of verdwijnt.

PLANDOELSTELLING:

Het verminderen van het aantal geurbronnen boven het aanvaardbaarheidsniveau.

In het verleden was geurbeleid vooral ad hoc. Het juridisch kader voor KMO en industrie is in de eerste plaats het milieuvergunningendecreet en haar uitvoeringsbesluiten. De term ‘aanvaardbare hinder’, nochtans de hoeksteen in de VLAREM-regelgeving wat betreft de aanpak van geurhinder, wordt echter nergens duidelijk omschreven. Nogal wat bedrijven zijn vragende partij voor een duidelijke omschrijving van deze term en voor richtinggevende regels voor geur en geurhinder.

De Vlaamse overheid heeft in eerste instantie vijf sectoren geselecteerd en daarvoor, op basis van metingen, nuleffectniveaus bepaald en deze vertaald naar ontwerpnormen. Tegelijkertijd

zoekt ze naar middelen om de geurnormen te bereiken, met de nadruk op de best beschikbare technologie.

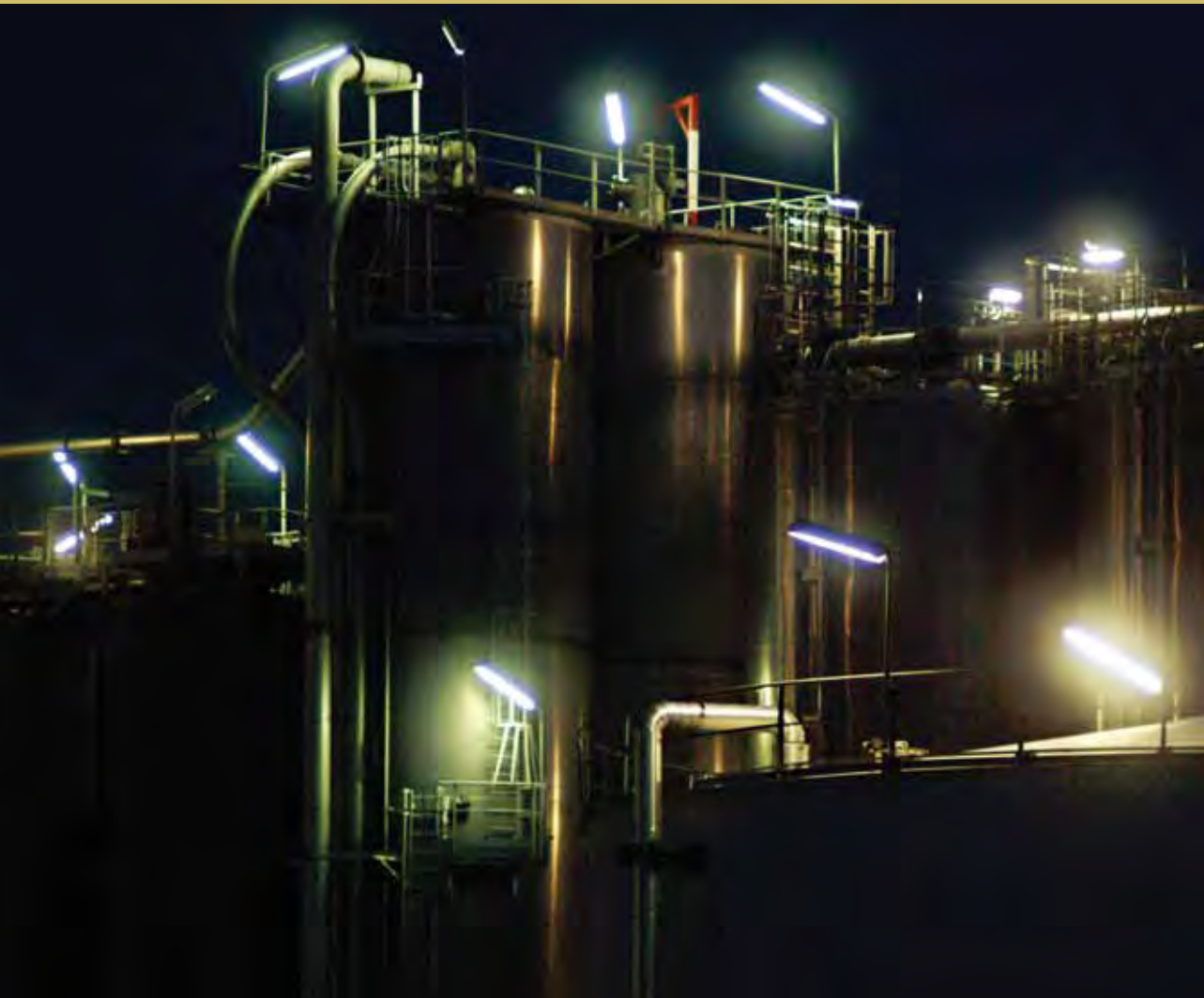
WIST U DAT

de industrie verantwoordelijk is voor ongeveer een kwart van alle klachten inzake geurhinder?

De Vlaamse overheid heeft een visiedocument uitgewerkt, onder de werktitel “de weg naar een duurzaam geurbeleid”, wat de basis vormt voor de start van een maatschappelijk debat. Er komt ook een toetsing van de mogelijke beleidsmaatregelen en regelgeving (zoals geurnormen en afstandsregels) aan de impact op ruimtelijke ordening. Een richtlijn of code van goede praktijk voor milieuzonering kan hieruit volgen. Een code van goede praktijk voor geurmetingen wordt ontwikkeld in samenwerking met de betrokken overheden.



licht en geluid



Ook voor geluids- en lichthinder verwachten Vlamingen (respectievelijk 94% en 79%) dat de overheid voor oplossingen zorgt. Net als geurhinder kan geluidshinder voor gezondheidsklachten zorgen.

Aandacht blijft gaan naar de beperking van de geluidshinder veroorzaakt door industriële en andere activiteiten. In het kader van de uitvoering van de Europese richtlijn Omgevinglawaai ontwikkelt de overheid ook de methodiek van geluidskaarten voor wegen, spoorwegen en agglomeraties. Ook voor industrie zal deze methode toegepast worden. Geluidshinder door de industrie wordt bestreden aan de hand van bepalingen uit VLAREM II.

Lichthinder in de industriesector is voornamelijk een kwestie van lichtreclame en buitenverlichting. Met een aantal eenvoudige maatregelen is het mogelijk om al heel wat van de hinder te beperken. Sensibilisering is een belangrijk instrument om deze vorm van hinder te voorkomen.

Meer informatie over het beperken van lichthinder vindt u op

<http://www.emis.vito.be/licthinder>



gebiedsgericht beleid



Zuinig ruimtegebruik

Omdat ruimte schaars is in Vlaanderen, streeft de Vlaamse overheid ernaar om industrieterreinen te groeperen en in te planten langs aangepaste toegangswegen en economische structuren zoals het Albertkanaal en de zee- en luchthavens. Binnen de bedrijventerreinen kan ruimte gewonnen worden door het gezamenlijk aanleggen van parkeerterreinen en het vermijden van kleine open stroken tussen verschillende bedrijven, en het groeperen van de bufferstroken en groenschermen tot een groter (en efficiënter) geheel.

WIST U DAT

de Vlaamse overheid ook subsidies voorziet voor de (her)inrichting van verouderde bedrijventerreinen?

De Vlaamse overheid voorziet in begeleiding en subsidies om ontwikkelaars te begeleiden in brownfieldontwikkeling (zie ook "Bodem").

Duurzame bedrijventerreinen, nog een stapje verder

Momenteel lopen er heel wat initiatieven rond duurzame bedrijventerreinen of parkmanagement die bedoeld zijn als stimulans. De Vlaamse milieuoverheid denkt mee na over de concrete invulling in samenwerking met de GOM's en intercommunales. Het is niet de bedoeling hierover strikte verplichtingen op te leggen.

De Vlaamse overheid stimuleert o.m. het plaatsen van een bovenverdieping voor bv. kantoorgebouwen, zodat het bedrijf ruimte bespaart en het gebouw beter kan isoleren. Wateroverlast kan men vermijden met maatregelen inzake waterbeheer, zoals groendaken, groene gevels, waterdoorlatende parkeerterreinen, en gezamenlijke bufferbekkens als reservoir voor bluswater. Door complementaire bedrijven te groeperen wordt het mogelijk om reststoffen te valoriseren, dure installaties, zoals weegbruggen, samen te gebruiken en afvalwaterzuivering als een gezamenlijk project uit te voeren.

'Minder hinder, meer veiligheid'

Milieuzonering betekent dat men bedrijven die het meest hinderlijk zijn (lawaaï, stof of geur) het verst plaatst van kwetsbare gebieden zoals woonzones en groene zones. Dit is vooral belangrijk bij de plaatsing van nieuwe bedrijven of de inrichting van nieuwe bedrijventerreinen, doch ook bij het opstarten van nieuwe activiteiten.

In Vlaanderen zijn er een honderdtal hoge-drempel-Sevesobedrijven. Zij vormen het grootste potentieel aan veiligheidsrisico's met gevaarlijke stoffen en moeten veiligheidsrapporten opmaken. Vlaanderen telt veel meer lage-drempel-Sevesobedrijven waar ook gevaarlijke stoffen in kleinere hoeveelheden aanwezig. Niet alle bedrijven zijn zich ervan bewust dat ze onderhevig zijn aan deze regelgeving.

www.mina.be/vr.html

www.seveso.be

WIST U DAT

de Vlaamse overheid subsidies verleent voor projecten die bijdragen tot de verduurzaming van bedrijventerreinen door het stimuleren van samenwerking tussen bedrijven?

instrumenten



Vereenvoudiging Wetsmatiging en reguleringsmanagement

De laatste decennia is een uitgebreide milieuwetgeving tot stand gekomen. In 1991 voerde de Vlaamse overheid de VLAREM-wetgeving in, waarbij de verschillende toen geldende vergunningen werden samengevoegd tot één vergunning. Sindsdien werden aanvullingen bij decreten voornamelijk ingegeven door de EU-regelgeving en internationale overeenkomsten en bestaande regelgeving geactualiseerd.

PLANDOELSTELLING:

De kwaliteit van het milieurecht verbeteren door meer interne samenhang, onderlinge afstemming en doeltreffendheid, vereenvoudiging en door de verhoging van de technische uitvoerbaarheid, de rechtszekerheid en de handhaafbaarheid.

De Vlaamse Regering richtte in 2000 de Kenniscel Wetsmatiging op die het reguleringsmanagement uitbouwt. Dit is het proces om de regelgeving helder en eenvoudiger te maken. De Vlaamse Regering heeft daarbij acht doelstellingen gedefinieerd: noodzakelijk en doeltreffend; doelmatig en afgewogen; uitvoerbaar en handhaafbaar; rechtmatig; samenhangend; eenvoudig, duidelijk en toegankelijk; onderbouwd en overlegd; blijvend relevant en actueel.

Daarbij volgt de overheid drie sporen van aanpak: administratieve lastenver-

lichting, juridisch-technische vereenvoudiging (bv. door het ordenen van regelgeving, het uitwiden van dubbele, overbodige of verouderde regels, het herschrijven van inconsistente regels) en de reguleringsimpactanalyse (RIA). Voortaan kunnen ondernemers ook overbodige administratie en onnodige regels signaleren via de website www.kafka.be.

www.wetsmatiging.be

En de praktijk

Als één van de eerste heeft het beleidsdomein Leefmilieu in het voorjaar 2005 een actieplan reguleringsmanagement opgesteld. Het plan bevat o.m. een opsomming van concrete acties, met vereenvoudigingsinitiatieven en meer structurele initiatieven, zoals de uitbouw van een Vlaams milieuwetboek, het handhavingsdecreet en de herziening van het bodemdecreet. Het benadrukt ook het belang van de RIA. Sinds 1 januari 2005 moet voor alle nieuwe regelgeving met regulerende effecten op de burger, het bedrijfsleven of de non-profit organisaties een RIA opge maakt worden.

Met een RIA wordt nagegaan wat de rechtstreekse en onrechtstreekse gevolgen van een geplande regel zijn voor de burgers, het bedrijfsleven, de overheidsinstellingen en de uitvoerende instanties. Hoe omvangrijker de regelgeving, des te uitgebreider de RIA is opgebouwd.

Een ander initiatief is het Technisch Overleg Milieuregelgeving (TOM), een ambtelijk permanent overlegorgaan met vertegenwoordigers van verschillende beleidsdomeinen dat de minister adviseert inzake alle regelgeving en milieuhygiëne aspecten (vooral VLAREM). TOM streeft vooral naar het oplossen van overlappingsen, lacunes en tegenstrijdigheden in de regelgeving en de uitvoering en de handhaving van het beleid. Hierbij hoort ook het oplossen van tegenstrijdige interpretaties van deze regelgeving.

<http://www.mina.be/tomalgemeen.html>

Eén Vlaams Milieuwetboek

De Vlaamse overheid bouwt het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM) uit tot Vlaams Milieuwetboek, met nieuwe titels inzake “Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen” (het zgn. Milieuhandavingsdecreet) en “Milieuschade” (implementatie richtlijn Milieuschade). Andere titels worden geëvalueerd en desnoods bijgesteld (titels inzake MER/VR en Agentschap-pen), en er wordt nagegaan hoe de bestaande decreten inzake milieubeleidsvereenkomsten en milieuvergunningen als afzonderlijke titels kunnen worden ingepast. De richtlijn Milieuschade verplicht exploitanten van bepaalde milieugevaarlijke activiteiten om de kosten van preventie en herstel van milieuschade zelf te dragen (principe dat de vervuiler betaalt) en preventief te handelen.

Milieu-informatieloketsysteem

PLANDOELSTELLING:

Geïntegreerde milieu-informatie ontsluiten voor specifieke doelgroepen, instellingen en bestuursniveaus.

De Vlaamse milieuadministratie zet stapsgewijs elektronische loketten op zodat bedrijven en de overheid via het internet informatie kunnen uitwisselen. Deze internet-loketten beogen tevens een vereenvoudiging en grotere transparantie met betrekking tot de dossieropvolging (bv. aanvraag van milieuvergunningen).

Sinds 2005 kunnen alle bedrijven hun informatie- en meldingsplichten met betrekking tot milieu door middel van één formulier uitvoeren (namelijk het Integraal Milieujaarverslag of IMJV). Vanaf 2006 kan dit ook via het internet. Het IMJV-loket is een volledig interactief loket. Het laat toe het aangifteformulier op maat van het bedrijf te presenteren en zorgt ervoor dat de informatie bij de bevoegde administratie terechtkomt. Voor de bedrijven is er slechts één contactpunt met de Vlaamse overheid voor het indienen van het milieujaarverslag, de afvalstoffenmelding, de aangifte van lozing van afvalwater, luchtmissies, energieverbruik en de grondwaterstatistiek. Ze moeten het geïntegreerd formulier nog maar éénmaal per jaar, namelijk vóór 15 maart aan de overheid overmaken.

<http://imjv.milieuinfo.be/>

De Vlaamse milieuadministratie bouwt het digitaal loket milieuvergunningen uit, zowel op niveau van de front-office (prioritair) als van de back-office. De front-office (internet) milieuvergunningen zal bestaan uit drie geïntegreerde luiken: de milieuvergunningendatabank, de milieuvergunningenwijzer (nagaan of een activiteit meldings- of vergunningsplichtig is en welke de algemene en sectorale milieuvoorwaarden zijn), en het milieuvergunningenloket (elektronisch indienen van een aanvraag voor een milieuvergunning of melding). De back-office milieuvergunningen beoogt een geautomatiseerde en digitale informatie- en documentuitwisseling tussen gemeenten, provincies en gewest.

<http://emil.milieuinfo.be>

Milieuvergunningenbeleid

Implementatie van de IPPC-richtlijn

PLANDOELSTELLING:

Het milieuvergunningenbeleid bijsturen en vernieuwen door de IPPC - richtlijn uit te voeren en het beleid ter invoering van efficiënte en effectieve vergunningsvoorwaarden voorbereiden.

In 2005 leverde een geactualiseerde nominatieve inventarisatie 1.069 IPPC (GPBV-) bedrijven op (inclusief de veehouderijen). Nog voor oktober 2007 moet voor alle betrokken bedrijven een evaluatie van de milieuvergunningen gebeurd zijn. Waar nodig volgt een wijziging van de sectorale voorwaarden (titel II van het VLAREM), of van de bijzondere vergun-

ningsvoorwaarden in de individuele milieuvergunning. De voorwaarden werden o.m. getoetst aan: de geactualiseerde studies inzake Beste Beschikbare Technieken (BBT) of BREF (Europese tegenhanger van BBT), emissiereductieprogramma's en de aspecten voorkoming van ontstaan van afvalstoffen, doelmatig gebruik van energie en voorkomen van ongevallen via het gebruik van checklists (controlelijsten).

Integrale milieuvoorwaarden

Het DABM voorziet de mogelijkheid om een systeem van integrale voorwaarden in te voeren ter vervanging van de klassieke milieuvergunning. Dit systeem voorziet voor specifieke sectoren een kant en klaar pakket met de na te leven voorwaarden, zodat hij niet langer zelf het VLAREM moet uitpluizen om te weten waaraan hij zich moet houden. De integrale milieuvoorwaarden zijn opgedeeld in algemene zorgplichtbepalingen (bv. toepassing van de BBT), de meet-, controle-, informatie-, registratie- en rapporteringsverplichtingen, sectorspecifieke integrale voorwaarden en voorwaarden in functie van de activiteit (bv. verduurzamen van hout) of in functie van toestellen of machines (bv. luchtcompressor). Voor de pilootsectoren schrijnwerkerijen en garages worden er tegen eind 2006 uitvoeringsbesluiten verwacht.



VLAREM-trein

De Vlaamse Regering keurde inmiddels een VLAREM-trein goed. Deze beoogt het wegwerken van errata en het verder omzetten van EG-regelgeving. De aanpassingen betreffen o.a. de VLAREM-indelingslijst, de lijst van prioritair stoffen uit de kaderrichtlijn Water (lozing gevaarlijke stoffen via afvalwater), criteria voor de aanvaarding van afvalstoffen op stortplaatsen, de aanpassing van bijlage 6 van VLAREM I zodat lage-drempel-Seveso-bedrijven opnieuw expliciet ingedeeld en dus milieuvergunningsplichtig zijn, en een nieuwe definitie van biomassa. Een tweede VLAREM-trein, voorzien voor de tweede helft van 2006, zal VLAREM inhoudelijk actualiseren.

Afstemming milieuvergunning – stedenbouwkundige vergunning

Begin 2006 keurde de Vlaamse Regering een conceptnota goed. De nota is de eerste belangrijke stap die beide vergunningsprocedures beter op elkaar afstemt binnen een zo groot mogelijk toepassingsgebied. De voornaamste krachtlijnen zijn: oprichting op gemeentelijk niveau van één loket voor zowel de stedenbouwkundige- en de milieuvergunning (verplicht klasse II, vrijwillig klasse I); afstemming en vereenvoudiging van de procedures: indien beide vergunningen tegelijk worden ingediend wordt één ontvankelijkheids- en volledigheidverklaring afgeleverd en wordt één geïnte-

greerd openbaar onderzoek verricht, informatie die de overheid reeds bezit dient niet meer te worden toegevoegd: kadastrale legger en lijst kadastrale eigenaars, eerdere vergunningen en meldingen; gelijkschakeling van de termijnen voor de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning klasse 2.

Aanpassing milieuvergunningendecreet

Na advies van de SERV en de MiNa-raad keurde de Vlaamse Regering eind 2005 principieel een aanpassing van het milieuvergunningendecreet goed. Ten eerste zou de overheid die in eerste aanleg bevoegd is voor de vergunningverlening, ook bevoegd blijven voor wijzigingen of aanvullingen en voor schorsing en opheffingen. Ten tweede zou men tijdelijk 48 i.p.v. 18 maanden voor het verstrijken van de lopende vergunning een nieuwe kunnen aanvragen, om de verwachte pieken rond 2007 en 2011 te vermijden.

Handhaving

Ook de organisatie van de handhaving verdient bijzondere aandacht. Effectieve milieuresultaten en de geloofwaardigheid van het beleid hangen af van een efficiënte en effectieve handhaving. Het ontwerp-Milieuhandhavingsdecreet voorziet een eenduidig handhavingskader met verruimde mogelijkheden om bestuurlijk te handhaven.



In het DABM wordt een titel XVI 'Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen' ingevoegd. De coördinatie van het milieuhandhavingsbeleid wordt verbeterd door o.a. het oprichten van een representatief samengestelde Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving die het Vlaamse Parlement en de Vlaamse Regering adviseert, de opstelling van een jaarlijks milieuhandhavingsrapport en milieuhandhavingsprogramma coördineert; de opstelling van samenwerkingsprotocollen tussen de verschillende milieuhandhavers stimuleert en coördineert (gewestelijke en federale inspectiediensten, politie, parket, gemeenten, provincies).

De bepalingen inzake toezicht, handavingsinstrumenten en veiligheidsmaatregelen worden geharmoniseerd voor de milieuhygiënewetgeving (afval, water, lucht, geluid, bodem, gevaarlijke stoffen, hinderlijke inrichtingen). Het handavingsbeleid en het sanctie-instrumentarium moeten gericht inspelen op de aard, de ernst, de omvang en de gevolgen van de niet-naleving van de milieuwetgeving. Daartoe wordt onderscheid gemaakt tussen milieu-inbreuken en milieumisdrijven.

Het bestuurlijke handhaven van milieu-inbreuken en milieumisdrijven gebeurt via bestuurlijke maatregelen en bestuurlijke geldboeten. Het strafrechtelijk handhaven van milieumisdrijven gebeurt via strafrechtelijke geldboeten en gevangenisstraffen.

Taken en werking van de afdeling Milieu-inspectie

De kerntaak van de afdeling is de handhaving van de milieuhygiënewetgeving, met als belangrijkste proces 'Inspecteren en maatregelen nemen'. De belangrijkste doelgroep is de klasse 1-hinderlijke inrichtingen. Daarnaast is er aandacht voor de afvaltransporten.

Het jaarlijkse Milieu-inspectieprogramma (MIP) schetst het kader waarbinnen de afdeling opereert en licht de opties en randvoorwaarden van het programma toe. Het hoofdbestanddeel is een bundeling van de controles voor een volledig werkjaar. Specifieke handhavingscampagnes zijn gepland en gecoördineerd. Routinecontroles zorgen ervoor dat de kans op controle niet verbonden is aan bijvoorbeeld een campagne of een klacht. Reactieve controles worden uitgevoerd wanneer een beroep wordt gedaan op de Milieu-inspectie en zijn daarom bijzonder moeilijk te plannen. Het MIP voorziet ook tijd voor de voortgangscontroles.

WIST U DAT

het goedgekeurde MIP openbaar wordt gemaakt en raadpleegbaar is op de website van de afdeling Milieu-inspectie?

WIST U DAT

de afdeling Milieu-inspectie jaarlijks rapporteert over haar activiteiten en dat de milieuhandhavingsrapporten raadpleegbaar zijn op de website van de afdeling Milieu-inspectie?

Een inspectie geeft in ongeveer 6% van de gevallen aanleiding tot het opstellen van een proces-verbaal. Tegelijkertijd wordt ook de administratiefrechtelijke afhandeling van een dossier gestart, om zo te komen tot een sanering van de vastgestelde tekortkomingen. Het handhavingsinstrumentarium en de codes van goede praktijk van de afdeling vormen daarbij de leidraad.

WIST U DAT

in 2004 5.082 verschillende bedrijven gecontroleerd en 12.156 inspecties uitgevoerd werden? Naar aanleiding van de inspecties werden 1.687 raadgevingen en aanmaningen gegeven. In 1.679 gevallen leidden de raadgevingen en aanmaningen tot sanering.

www.milieu-inspectie.be

www.mina.be/ami-inhoudmip.html



kosten en financiering



Schaarse middelen optimaal gebruiken

Om de middelen van de samenleving voor het leefmilieu zo efficiënt mogelijk in te zetten, probeert de Vlaamse overheid om economische afwegingskaders meer ingang te doen vinden. Een kosten-effectiviteitsanalyse gaat na hoe men een bepaald doel kan bereiken aan zo laag mogelijke kosten, terwijl een kosten-batenanalyse nagaat of een bepaald project of een bepaalde milieudoelstelling meer oplevert voor de samenleving dan ze kost.

Het Milieukostenmodel voor Vlaanderen (MKM) geeft een overzicht van de kosten en rendementen van milieumaatregelen die door verschillende doelgroepen genomen (kunnen) worden. Het kan de meest kostenefficiënte combinatie van maatregelen berekenen en beleidsinstrumenten (zoals heffingen) voorstellen om tot deze maatregelen te komen.

Lucht, water en geur milieu-economisch bekeken

Zo is het beleid inzake luchtkwaliteit al stevig economisch onderbouwd. Voor het behalen van de reductiedoelstellingen, om te voldoen aan de emissieplafonds (maximale emissiewaarden) van de NEC-richtlijn, leverden studies voor de verschillende Vlaamse industriële sectoren overzichten op van mogelijke reductiemaatregelen met hun reductiepotentieel en de eraan verbonden

kosten. Daarmee berekent het MKM de meest kostenefficiënte combinatie van maatregelen om tegelijkertijd aan de emissieplafonds te voldoen. Deze aanpak wordt nu uitgebreid naar fijn stof en in de toekomst ook naar broeikasgassen.

WIST U DAT

Wist u dat het Milieukostenmodel voor Vlaanderen op dit moment 2.153 reductiemaatregelen voor luchtmissies bevat?

Omdat kostenefficiëntie ook belangrijk is voor het afvalwaterbeleid wordt nu gewerkt aan een Milieukostenmodel voor waterkwaliteit. De eerste toepassing van het MKM-Water is voor het Netebekken.

Geurhinder is een voorbeeld van het gebruik van de kosten-batenanalyse in het milieubeleid: de financiële waarde van een vermindering van geurhinder wordt afgewogen tegen de kosten van mogelijke geurreducerende maatregelen.

WIST U DAT
33% van de lopende uitgaven en 28% van de investeringsuitgaven voor leefmilieu door de sector industrie en energie betrekking heeft op water?



Een breder perspectief: het Algemeen Evenwichtsmodel

Om ook de bredere socio-economische effecten van milieubeleidsopties in beeld te brengen, werkt Vlaanderen aan een Vlaams algemeen evenwichtsmodel. Hiermee is het mogelijk om de impact op o.m. BNP, groei en werkgelegenheid van belangrijke beleidsmaatregelen te berekenen, rekening houdend met de structuur van de economie, de macro-economische feedback en trade-off effecten en de interacties tussen de verschillende overheidsniveaus in België.

Meer dan alleen maar heffingen: economische instrumenten

Goed ontworpen economische instrumenten, zoals heffingen en verhandelbare emissierechten zijn zeer efficiënte milieubeleidsinstrumenten. Daarom optimaliseert de Vlaamse overheid de bestaande economische instrumenten en onderzoekt ze tegelijk ook nieuwe interessante toepassingen. Een voorbeeld is de evaluatie van milieusubsidies: zijn ze effectief, efficiënt, billijk? Om een volledig overzicht te krijgen van de kosten die met een bepaald instrument gepaard gaan, werkt de milieu-administratie aan een rekentool voor reguleringskosten. Hiermee zal ze de bijkomende kosten kunnen inschatten (buiten de pure bestrijdingskosten) voor bedrijven en overheid van monitoring, rapportering, toezicht, sanctionering en zovoort.

Het principe “de vervuiler betaalt” is de basis van de zoektocht naar financieringsvormen die tegelijk de financiële draagkracht van individuele bedrijven niet in gevaar brengen (sanerings- en compensatiefondsen). Een goed voorbeeld hiervan is het BOFAS-fonds voor de sanering van bodemvervuiling door tankstations (zie deel bodem).

WIST U DAT

het BOFAS fonds sinds 2004 voor de helft gefinancierd wordt via een kleine extra heffing op benzine (0,30cent/liter) en diesel (0,20 cent/liter)? De andere helft komt van de uitbaters van tankstations.





COLOFON

D/2006/3241/249

Verantwoordelijke uitgever

Jean-Pierre Heirman

Secretaris-generaal

Departement Leefmilieu, Natuur en Energie

p/a Graaf de Ferrarisgebouw

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 Brussel

Vormgeving

SignBox, Betty Reyniers & Peter De Roy

Meise-Wolvertem

Fotografie

© Peter Van Hoof, Gent

© Greta Carlstrom, Digital Stock

Druk

Sintjoris nv, Merendree

Gedrukt op 100% gerecycleerd papier



Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap